

Пепиниеристъ

Списание на дружеството на българскитѣ пепиниеристи.

Нѣпѣжки върху грѣшкитѣ при оцѣнка на пострадалитѣ отъ градушка култури.

Българската централна кооперативна банка — застрахователенъ отдѣлъ — основана върху принципа на взаимността — „единъ за всички и всички за единъ“ си е поставила за цѣль, при свободна и доброволна застраховка, да подкрѣпи земледѣлцитѣ и лозаритѣ. Безспорно, застрахованиятъ, въ случай на нещастие (градушка) по леко прѣкарва сполѣтялата го криза, защото му се плаща поне необходимото отъ пострадалата култура.

За да може този институтъ да отговаря напълно на своето назначение, ще трѣбва да почерпе редъ допълнения и поправки, които самото приложение на закона и правилницитѣ му посочатъ.

Вънъ отъ тия поправки, които ще се наложатъ на банката, тя трѣбва да се очисти и отъ нечистивитѣ си желания — да не доцѣнява културитѣ, като се пази да не би да ги надцѣни. А за да постигне това, тя чрѣзъ по висшитѣ си чиновници се стреми да внуши това на своитѣ оцѣнители, като съ часове имъ се четатъ нотации за оцѣнката — какъ тя да се извършва.

Тѣй напримѣръ, за да се изчисли процента на загубата прѣди цѣвтенето, трѣбвало да правятъ нѣкакво прѣбройване на падналитѣ рѣси. Ако това е тѣй, дѣйствително, смѣшна работа е, защото на 10-ия или 11-ия день, когато комисията ще дойде, нѣма нищо да намѣри по земята поради обстоятелството, че тѣ сж толковъ нежни и изсъхватъ, че не остава нищо отъ тѣхъ. Вънъ отъ това, до това врѣме никой стопанинъ нѣма да си държи лозето не прѣкопано и не порѣсено. Работи, твърдѣ необходими слѣдъ градушката, които и банката позволява.

Ако банката иска съ тия прѣдварителни ушжтвания да даде възможность на оцѣнителитѣ си да слагатъ върни оцѣнки, то е и наложително и желателно.

Но до насъ долитатъ прѣдположения, какво банката за да защити своя интересъ дава такива нареждания, които да и осигорятъ недоцѣняване. Ние не твърдимъ това, но фактитѣ хвърлятъ съмнѣние.

Чл. 7 алинея 4 гласи: „Щомъ централното управление получи съобщение за искано обезщетение на паднала градушка, длъжно е най късно въ седмодневенъ срокъ да прѣдпише на оцѣнителитѣ да констатиратъ и прѣцѣнятъ загубата“.

Ние смѣтаме даже и тоя срокъ за дълтъ, защото споредъ него оцѣнителитѣ сж на 10-ия или 11-ия денъ на мѣстото—често и по късно. А това е вече късно, особено за лозята, които бързо се запумватъ и даватъ изгледъ на по необити. Ако оцѣнката се извършва прѣди 5-ия денъ, ние сме съгласни, че не могатъ се прѣцѣни точнитѣ загуби, както не могатъ и слѣдъ 8-ия. Най подходяще врѣме е отъ 5—8-ия денъ — между тия дни може да се сложи истинска прѣцѣнка. Това се отнася най вече за периода прѣди цѣвтенето.

Банката има всичката възможностъ да извърши своитѣ нареждания до 5-ия денъ, слѣдъ което да се почнатъ прѣцѣнкитѣ. Безъ такава промѣна — въ опрѣдѣлено врѣме да става оцѣнката — лозаря винаги ще бжде оцетенъ. А щомъ това става въ опрѣдѣлено врѣме слѣдъ градушката, то и оцѣнителитѣ по лесно ще извършватъ своята работа, като нѣма да се измамватъ отъ прирѣстѣта въ по къснитѣ дни.

Искаме да обърнемъ вниманието на читателитѣ върху още едно обстоятелство — доходния класъ. Въ упжтванията за оцѣнителитѣ по приложението на закона е казано, че оцѣнителя може да намали доходния класъ, щомъ културата не отговаря за него. Това е все едно да си застраховашъ живота и слѣдъ смъртѣта ти да кажатъ, че не си заслужавалъ тая прѣмия. А защо не е казано и обратното — ако е поставяна въ по доленъ класъ, оцѣнителя да я постави въ истинския по горенъ? Най често това се прилага за лозята. Не ще съмнение, че за да опрѣдѣлятъ доходния класъ, се съобразяватъ съ реколтата която би дало. Но какъвъ доходенъ класъ и реколта ще опрѣдѣля, слѣдъ като го е смазала градушката? Въ тоя моментъ лозето има най лошъ изгледъ и оцѣнителя най много може да се излъже.

Съ добра реколта не сж най буйнитѣ лозя. По реколтата тѣ сж по слаби и отъ по слабо растящитѣ. А слѣдъ градушката по доходното (по слабото) ще даде пълненъ видъ на второкласно или третокласно лозе. И въ тоя моментъ опрѣдѣлена категорията имъ винаги по слабитѣ на плодъ (буйнитѣ) ще бждатъ поставени въ първа категория и обратно. *Постига ли банката гонимата цѣль съ това?... Не.*

Съ това се постигатъ само за банката по изгодни условия — да взема по високи премии и да изплаща срѣщу по ниски.

Това е лоша практика и трѣбва да се измѣни — да се остави на по опрѣдѣлена основа.

Слѣдъ тия бѣлѣжки, ще обърнемъ внимание на друго обстоятелство, което спъва работата на оцѣнителя, а може и да лиши неявилія се отъ застаховка. Именно — „Още прѣди оцѣнката, кметътъ получава отъ банката една покана (обр. № 8) съ слѣдното съдържание: Умолявате се да съобщитѣ на долуозначенитѣ лица, *срѣщу подписъ*, че оцѣнката на загубитѣ въ вашата община ще стане на и ще се извърши отъ оцѣнителя.

Съ идването си оцѣнителя провѣрява поканата дали е разписана отъ всички. Ако не е — прави разпореждане да се повикатъ и останалитѣ лица, като имъ се съобщава за редътъ, по който ще се извърши оцѣнката.

Мислимъ, че малко кметове има, които подъ подписъ съобщаватъ за идването на оцѣнителя. А и послѣднитѣ дали провѣряватъ това, не се знае. Въ такъвъ случай става забавяне въ работата, а често нѣкои и не се явяватъ, обстоятелство, което може да ги лиши отъ обезщетение.

Посоченитѣ тукъ грѣшки сж отъ естество, само да намалятъ обезщетението на зартрахования.

Ето защо е нужно да се обърне внимание отъ всички ни върху тия и други отъ подобно естество грѣшки.

Годишенъ абонаментъ 3 лв. за България, 5 лв. за странство.

Всичко ще се отнася до списанието да се изпраца на адресъ:
сп. „Пепиниеристъ“ — Плѣвенъ.

Абонаментъ, такси за реклами, членски вноски и пр. да се изпращатъ на адресъ: Редакторъ-касиеръ на Дружеството на Българскитѣ пепиниеристи — Н. Цв. Дековъ — Плѣвенъ.

Всичко, що се отнася до Дружеството да се изпраца на адресъ: Дружество на Българ. пепиниеристи — Плѣвенъ.

П О З И В Ъ

къмъ не сдруженитѣ пепиниеристи въ царство България.

Колеги пепиниеристи!

За Васъ вече не е тайна, че почти отъ година врѣме, частъ отъ българскитѣ пепиниеристи се обеденихме въ дружество на „българскитѣ пепиниеристи“ съ цѣль да ратува за материалното и правово повдигане на членоветѣ си и бързото и правилно възобновяване на лозарството въ страната.

Това сторихме за да поставимъ нашия занятъ на по гарантирана основа въ всѣко отношение.

Органътъ на дружеството сп. „Пепиниеристъ“, ще бжде стражъ въ това направление. Прѣсканъ въ 4—5 хиляди екземпляра, като това сторихме тая година, между лозари и пепиниеристи, ще дава свѣтлина на всѣки интересуещъ се отъ лозарскитѣ въпроси въ момента — когато му е най много нужна. Въ моменти, когато е нужно да се прѣдвятъ искания, дружеството ще застане на своя постъ. Редица въпроси отъ такъвъ характеръ чакатъ своето разрѣшение.

Затваряне на границата за чуждестраненъ материаль, издѣйствуване леснодостъпенъ кредитъ, застраховка на майкитѣ и вкоренилищата, никой нѣма да ни ги даде на готово.

Като знайте, че разрѣшението имъ зависи отъ степента на застѣпването, елате при насъ,

Запишете се за членове!

Не жалете ни срѣдства, ни трудъ, ни врѣме. Това, което на пръвъ погледъ Ви се вижда, че е жертва на срѣдства и врѣме сега, не слѣдъ дълго ще бжде изплатено десеторно.

Нима не сж прѣсни прѣдъ Васъ примѣритѣ на загуби съ хиляди левове, хвърлени на границата за лошопачественъ материаль?!

Нима Васъ не Ви поразява печалната картина, която съ загубитѣ си Ви хвърлятъ маточника и вкоренилището слѣдъ градушка?!

Нима Васъ не Ви обижда обстоятелството, когато Вия констатира само, негодността и тънконстѣта на французкия материаль, а въ отговоръ на тева Ви се добавя, че може да се надуе съ помпа?!

При други случаи — когато държавата иска да устои на издаденитѣ наредби, Франция говори чрѣвъ своя прѣдставителъ: „Французкия материаль не може да бжде лошъ“...

Най сетнѣ, по силата на обстоятелството, че силния побѣждава, ния всички прѣгльщаеме горчивия хапъ. Само се задоволяваме да се лѣжемъ единъ други съ тия клечки, като мислимъ, че се спасяваме.

Най сетнѣ, ако нѣма законоположения, които да ни гарантиратъ, нека не се сърдимъ само на законодателя, защото първо ния трѣбва да изнесемъ нуждитѣ, да ги обяснимъ, пояснимъ и поискаме узаконяване. Това можемъ да направимъ само когато сме *сдружени*, чрѣзъ което ще имаме възможностъ да се съберемъ, да използваме до сегашната практика съ грѣшкитѣ ѝ, да използваме мнѣнието на специалисти и практики лозари за да легнатъ въ основитѣ на нашитѣ искания здрави положения.

Екскурзията,

която управителниятъ съвѣтъ урежда за своитѣ членове отъ 25 юли — 25 августъ т. год. съ маршрутъ Италия, Франция, Австрия и Сърбия, е дѣло отъ първа важностъ изъ дѣйността на дружеството. Въ тая екскурзия се дава възможностъ, съ помощта на ръководителитѣ, екскурзиянтитѣ да видятъ странитѣ, които първи сж подпаднали подъ ударитѣ на филосерата, въ лозарско отношение. Ние сме увѣрени, че ще видятъ работи, които ще ги тикнатъ съ години напредъ. Люлката на лозарството — Франция, *въ която изсипахме толкова злато презъ последнитѣ години*, ще бжде посѣтена отъ нашитѣ членове екскурзиянти. Дѣйствително, колкото примамливо, толкозъ и полезно е да се види Франция съ нейното напреднало лозарство.

Съдѣйствувайте на събора и изложбата на грозда, които дружеството на българскитѣ пепиниеристи урежда въ Ст. Загора на 2, 3 и септември т. г. за лозаритѣ.

Липсата на познания у лозаритѣ косвено засѣгатъ по единъ най чувствителенъ начинъ и интереситѣ на пепиниериститѣ. Не много врѣме ни дѣли отъ слабото търсене на материалъ, поради пострадаване на лозята отъ переноспората.

Дружеството, водимо отъ тия съображения, направи постѣпки за намаление по пжтуването съ право на отбиване въ по важнитѣ лозарски центрове по групи. Дайте възможностъ на лозаритѣ да се запознаятъ съ тънкоцитѣ на новото лозарство. Всѣйте вѣра и познания въ тѣхъ, ако искате да си създадете сигуренъ — безъ колебания пазаръ. Тѣхнитѣ познания само оскоряватъ вашия успѣхъ.

Искайте стабилностъ на чиновницитѣ специалисти-лозари.

Знайте колеги пепиниеристи, че опитътъ въ всѣко прѣдначинание играе важна роль. Толкозъ повече той има значение за лозарството. Обаче, нашитѣ чиновници и учители-специалисти лозари сж поставени вѣнъ отъ всѣкаква възможностъ да ни дадатъ резултати отъ своитѣ опити, които иматъ стойностъ за лозарството и пепиниерството. Осигорете имъ положение, да ви осигорятъ съ познания.

Прочее, само съ задружната дѣйностъ на всички пепиниеристи, чрѣзъ обединението имъ въ организация, която да прѣдвява искания, устройва екскурзии, събори, изложби, научни анкети и пр., които резултати да изниса въ свой органъ „Пепиниеристъ“, можемъ да тикнемъ, както пепиниерството, така и лозарството въ по сигуренъ пжтъ. Но да сторимъ това е нужно всички да се впуснемъ въ дружна работа съ дружни усилия.

Прочее, всички на работа, запишете се всички за членове, за да засилимъ нашата дѣйностъ.

Отъ управ. съвѣтъ на дружеството.

Лозарската ни опитна станция въ гр. Плъвенъ.

Въ сп. Пепиниеристъ брой 6 прочетохме, че земята на опитното поле при Плъвенската лозар. опитната станция, се разграбвала отъ бившиятъ ѝ притежатели, защото имъ не била заплатена и че това не смущавало спокойствието на Директора на станцията, а даже му било угодно, защото види се ще се отърве отъ многото ртбота?!

Въ законопроекта за измѣнение закона за овошарството и лозарството отъ т. г. членъ 1 се казва: „За повдигане на лозарството и овошарството въ Царството, Министерството на Земледѣлието и Държавнитѣ Имоти устройва и поддържа лозови и овошни разсадници, *опитни станции, демонстрации съ лозя и овошни градини, училища курсове и сказки; поущрява и пр.*“, а думата „*поддържа опитни полета*“, както бѣше въ стария законъ се изхвърля, значи, за въ бждеще се разбира, че ще има оп. станция но безъ полета и тогава демонстрациитѣ, види се, ще ставатъ въру частнитѣ лозя.

Сжщо се научихме, че отъ 1/1 т. г. ржководителя на оп. поле при станцията се е примѣстилъ за управител на Ловчанския лозовъ разсадникъ, а на мѣстото му и до днесъ не е назначенъ други, по която причина, тази година при станцията не се е присаждало и значи, опититѣ въ полето прѣустановени.

Ето, тѣзи три факта и много други съобщения ни навеждатъ на мисълта, да вѣрваме, че пѣсенъта на лозарската ни опитна станция се изпѣва и че и министерството трѣбва вече да се е наситило на нея! Значи, близо е края да се погребе и този институтъ отъ първа необходимосъ за нашето лозарство и то прѣди още, тѣй да се каже, да се е родилъ. Прѣди да се е родилъ казвамъ, защото лозарската ни станция е основана още прѣзъ 1901 год. и за срокъ отъ 10 години е направила сравнително много малко, да не кажемъ нищо.

А не е могло и да бжде друго яче, когато нѣкой отъ директоритѣ ѿ сѣ идвали за четвърти пѣтъ въ нея, безъ да иматъ даже ясна прѣдстава за цѣльта ѿ. А че това е така се вижда отъ обстоятелството, че въ минало годишния пепиниерски съборъ въ Плѣвенъ и тазгодишния въ София се изказаха негодувания даже и протести отъ пепиниериститѣ по слабата дѣятелностъ на лозарската станция, и че въ едно частно лозарско събрание въ Плѣвенъ прѣзъ миналата година, което бѣ свикано въ станцията отъ Директора ѿ г-нъ Т., сѣщо се изказаха мисли отъ който се разбра, че даже и плѣвенскитѣ лозари не сѣ почувствували че въ плѣвенъ сѣществува учрѣждение, което трѣбваше да имъ бжде полѣзно. Случи се даже и нѣщо куриозно, тѣй като Директора на станцията г-нъ Т. въ рѣчта си заявяваше, *че за четвърти пѣтъ идвамъ като Директоръ на станцията и все затѣвамъ отново*, та затова свикалъ интелигентнитѣ лозари, да се съвещава съ тѣхъ и опрѣдѣлятъ директивата на станцията и затова ги питаше, *съ какво искатъ тѣ станцията да имъ помогне?!* Както се вижда, и на Директора не била още ясна цѣльта на станцията и затова, вмѣсто да учи лозаритѣ той искаше тѣ него да учатъ. Когато отъ друга страна, станцията има изработенъ планъ на дѣйствиа още отъ 1907/08 год. и тазигодишната Министерска комисия го е намѣрила за добъръ, но се съжелявало, че нѣмало кой да го приложи до сега, когато се е имало и врѣме и срѣдства за това, а кои сѣ причинитѣ, за досегашната слаба дѣятелностъ на станцията ще видимъ по-послѣ.

Сега да минемъ на въпроса: бивали Министерството, възъ основа на досегашната дѣйностъ на станцията, и на направеното отъ нея въ опитното поле, да остави полето, да се разграби или пропадне безъ рѣководителъ и като така станцията да рухне? Отговарямъ—не! И то по слѣдующитѣ причини:

1) Защото нашето ново лозорство върви още слѣпешката и недѣйствителна мисли, че е налучкало пѣтя си, тѣй като да прави лозя по 350—400 лева декара, което е достѣпно само за богатитѣ; да се продаватъ присаденитѣ лози по 300—600 лева хилядото; да садимъ лозя съ недо-зрѣли зеленици, които пропадатъ наполовина; да купуваме годишно по 18 милиона матра диви лозя отъ Франция, когато тѣ навсѣкадѣ у насъ могатъ да вирѣятъ и пр., това трѣбва да признаемъ не е още лозарски прогресъ!

2. Защото има десетки въпроси и въпросчета по новото лозарство, които чакатъ изучване и разрѣшение при мѣстни условия и ще бжде голѣмъ грѣхъ, ако тѣзи въпроси не се разрѣшатъ отъ лозарската ни опитна станция, а се оставятъ да се разрѣшаватъ отъ лозари и специалисти

и то за смѣтка на частнитѣ лозари, както е било до сега, защото тогава сж прави лозаритѣ дѣто казватъ, *че ние се учимъ да бръснемъ на чушди бради*

На всички лозари специалисти сж извѣстни многото грѣшки, които се направиха отначало при новото лозарство, но азъ ще спомѣна само двѣ: Основаването на Дър. Лоз. разсадници на низки и неподходящи мѣста и съ непотрѣбни подложки и въвежданието на французскитѣ сортове грозда у насъ. Какви сж резултатитѣ? — Разсадницитѣ се изкореняватъ, а сортитѣ се замѣстватъ и кой е виновника за това? Едни казватъ, този специалистъ, други — онзи, когато не е ни този ни онзи, а обстоятелството, *че материята бѣше нова и нигдѣ се не учи, а трѣбваше всичко да се изпита при нашитѣ условия*. Трѣбваше, значи, най напредъ да се откриятъ въ насъ опитни станци съ полета за разнитѣ лозарски центрове на България и слѣдъ това да се започне съ възобновлението на лозята, когато въ дѣйствиелностъ стана точно обратното. Днесъ имаме вече лозар. станция, тя се откри късно, не е направила нѣщо особено до сега, но слѣдва ли отъ това, че тя е *не нужна или непользна*? Всички знаемъ, че Франция е учителката ни по новото лозарство, че тамъ вече и послѣдния селянинъ познава новото лозарство и въприки това, лозарскитѣ станции съществуватъ и не една, а десетки, съ стотини опитни полета, частни и обществени. И ако искате, Франция е учителка по новото лозарство по причина опитнитѣ си полета! Лозар. станция въ Монпелие е славата на Монпелийското училище и станциитѣ сж, които създадоха капацитетитѣ на новото лозарство. Виала, Равазъ, Мюгеръ — Тюрго, Истванфи и др. Днесъ имено лозарскитѣ станции съ опитни полета, сж най-нужни, особено за насъ, защото се разбра, че новото лозарство ще има успѣхъ, само тогава, когато прѣстанемъ да копираме, а се заловимъ да проучимъ всички въпроси на мѣстна почва и при нашитѣ условия. Ето защо, вмѣсто да се закрива, или остава безъ ржководителъ полето на Плѣвенската лозарска станция, трѣбва къмъ него да се обърне най-голѣмото внимание. Даже, ако искате моето мнѣние е, че трѣбва да се умножатъ полетата като поне въ по-важнитѣ лозарски центрове на България, като: Станимака, Чирпанъ, Ст.-загора Варна и пр. се откриятъ опитни полета, било при разсадницитѣ, или отдѣлно, на които за ржководители да се назначатъ най-вещитѣ ни специалисти. Послѣ всички тѣзи полета да се нагласятъ така, че работата съвмѣстно по директива отъ една цѣнтрала въ случая лозарската опитна станция, която пкъ трѣбва да се организира, че да бже най-вишия институтъ по новото лозарство въ страната. Само тогава вѣрвамъ, че ще има цѣлостъ на работата и съ течение на врѣмето ще се проучатъ всички

лозарски въпроси, които днесъ спъватъ вървежа на лозарството ни. А колкото се касае до въпроса, имали въ новото лозарство въпроси, които да чакатъ разрѣшението си и да сж важни за лозарството ни, та да е належаще—станцията да се занимае, часъ по-скоро съ тѣхъ, то ще спомѣна само на слѣдующитѣ:

1. Прѣди нѣколко врѣме се подигна въпроса, че зеленото присаждане дава лошъ материалъ съ недоузрѣли подложки и като така е негодно; че за да се поправи грѣшката, трѣбва или дивитѣ лози да се присаждатъ най-рано на третата година, или по-добрѣ да се оставятъ на трѣтята година миналогодишни прѣчки, които да се режатъ на пролѣтъ 40—50 см. високо, да се зариватъ до горнята пъпка и прѣзъ май присаждатъ филизитѣ имъ въ основата. Желателно е часъ по-скоро станцията да не мълчи, а се произнесе по този въпросъ, защото въ Северна България хиляди селяни практикуватъ зеленото присаждане и се опропастяватъ.

2. Въ Бургаско и Варненско, лозята още не сж унищожени отъ филосерата, но почва възобновлението имъ, знае се още, че тѣ се не зариватъ прѣзъ зимата и може да се отглеждатъ на по-високи форми, явява се въпроса: не може ли възобновлението на тѣзи лозя да стане чрѣзъ зелено присаждане, като филизитѣ на 2—3 годишни диви лози се присаждатъ ниско до земята на височина, на каквато може да се работи, безъ послѣ да се потопяватъ, въпрѣки че формите се малко повишаватъ?

3. Мавруда въ Сев. България е обреченъ на загинване, защото не вирѣялъ добрѣ, а нѣмалъ и афиния, та затова се и не присажда. По аналогия, пепиниериститѣ и отъ Южна България бѣгатъ отъ него, но не е ли това едно зло, като се знаятъ добритѣ качества на тази сорта, а още повече, като се има прѣдвидъ, че тази година въ цѣла Южна България, ранозрѣящитѣ сорти Мискета и Памидъ се поврѣдиха, вслѣдствие на сланата, та надѣждата на лозаритѣ ще бже само въ мавруда, а рискуваме да го загубимъ за въ бждаще. Ние смѣтаме, че въпроса съ афинията на мавруда не е още проученъ и затова дългъ се налага на станцията да проучи, кои сорти иматъ, или нѣматъ добра афиния съ Мавруда, тѣй като, сме имали 'случай да видимъ, че Мавруда върху Portalis отива добрѣ, а Маврудъ съ 420, 41, 1202, и Gansen, се много-добрѣ присажда.

4. Отъ държавнитѣ разсадници прѣзъ миналата година сж произведени и прѣдставени по описа за проданъ 656,750 рѣзници отъ сорта 101¹⁴, 311,000 отъ сорта 3306 и 231,000 отъ 3309 плюсъ 47,200 вкоренени лози отъ горнитѣ сортове. Когато отъ друга страна, тѣзи сорти съ право си добили мѣжъу селянитѣ прѣкора: „*рипария х рупестрисъ*—*кжца се*

квестристъ“, защото много хора правиха лозя съ тѣхъ и послѣ Банката имъ секвестира къщите! Пита се тогава, що да се прави съ рѣзниците на тѣзи сорти, ако сж негодни, и защо да сж негодни? Ния сме наблюдавали много лозя върху горните подложки, отъ които едни сж били добри, други лоши. Въ лозето на Плѣвенското училище има три таблици отъ сортитѣ: Маршъ, Чаушъ и Кара-геврекъ върху горните подложки и едни главини сж отлични други много добри и добри, болшинството сръдни, а има и много слаби, но коя е причината за тази шаряностъ?! Въ Чирпанъ където новото лозарство бързо и съвсѣмъ модерно се въвежда, намѣрихме, че подложката 3306 е най-любимата, рѣста на лозята е много-добъръ и 3 годишните лозя сж вече на плодъ, но и *задебеляване съ засъхвания* подъ присаденото мѣсто сж много и върваме много главини ще пропаднатъ. Пита се пъкъ, ако афиницията е лоша, то отъ гдѣ тази шареностъ? Ние мислимъ, че причината на злото не е афиницията у тѣзи сорти, а незрѣването на материала, защото се знае, че сортитѣ 3306, а особено 3309 до късна есѣнь продължаватъ да растѣтъ и винаги сланитѣ и студоветѣ ги заварватъ съ листа и въ вегетация, а слѣдствието отъ това е, че тѣ се не приготвятъ за зимата и горната половина на прѣта се поврѣжда. При събирането и наръзването на рѣзниците съ негодните се смѣсватъ, а отъ тукъ можемъ да си обяснимъ шареността. Съ този фактъ може сжщо да се обяснимъ и защо 101¹⁴, която узрѣва прѣди сланитѣ е по-добра, както и защо за Франция тѣзи сорти иматъ афинитетъ, а въ насъ афиницията при едни главини е отлична, а при други лоша.

Ето, това е единъ въпросъ, който станцията трѣбва чакъ по-скоро да провѣри, като направи опита съ присаждане само на рѣзаници, вземани отъ основата на прѣчките и ако причината на злото е тукъ, то да се не изкореняватъ тѣзи сорти отъ Държавните ни разсадници, а да се прави изборъ на материяла, като се взема само основата отъ 1—1½ метра отъ прѣчките за употребление. Съ това ще се тури край на едно голѣмо зло, а сжщеврѣмено ще се икономисатъ и много държавни пари.

5. На много мѣста въ севѣрна България па и станцията присаждатъ на зрѣло, като отрѣза у калема се прави *ошъ противната сирана на пъпката*, което споредъ насъ е погрѣшно, защото калозирането на присаденото мѣсто се забавя и врѣхчето на отрѣза у подложката засъхва прѣди калозирането, та и спойката е едностранчива. Това се потвържава отъ личния ни опитъ, както и отъ мнѣнието на много пепиниеристи па и въ цѣлата нѣмска лозарска литература се потдържа, че присаждането трѣбва да става съ отрѣзи отъ къмъ пъпката на калема, защото % билъ по

голъмъ. Желателно е и по този въпросъ станцията да се произнесе.

6. Въ Сухиндолъ, който днесъ за днесъ е първиятъ лозарски центръ въ насъ, а сжщо и въ Станимака, при посаждаването на вкорененитъ лози, *коренчетата имъ се отръпзвачъ на дължина 2—4 м. м.* и резултатитъ отъ това били по-добри, защото се избѣгвала всѣка случайностъ отъ наранени коренчета и загивания; лозитъ се вкоренявали порано и по-добрѣ, а се избѣгвали и голѣми разноси, защото новитъ лозя се сажали съ садила, а не въ дупки. Ето, и по този въпросъ станцията сжщо нищо не е направила.

7. Миналата година се повдигна източень въпросъ по лѣкуването на филоксерата съ лизола и г. Шостакъ канѣше лозаритъ да погрѣбать Филоксерата. Още тогава на едно запитване отъ 26/II 910 г. професоръ Равазъ отговори, *че лизола е неупотребяемъ въ Франция и че не е далъ никакви удовлетворителни резултати.* По сжщия въпросъ писаха „Юго-западна поща“ год. II брой 66, вѣстникъ „Край“ год. IV брой 267, сп. Лозаръ год. I кн. 2 и ние въ сп. Садово год. XIV кн. 4 като доказваха абсурдността на лѣкуването съ лизола. Но въпрѣки това, днесъ виждаме да се издава въ Кюстендилъ книжка съ заглавие „Прѣдпазване и лѣкуване на лозята отъ филоксерата отъ г. Д. Петровъ, който въ заключението на книжката си *кани лозаритъ да правятъ опитъ съ лизола.* По поводъ на това, на много мѣста вече у насъ хората почнаха да сажатъ пакъ старитъ си лозя съ нашенски прѣчки. Ето и тукъ станцията не трѣбва да мълчи, а трѣбваше първа да каже думата си.

8. Миналата и по миналата година Пероноспората *направи страшни повреди на лозята и коренилицата на цѣла България, въпрѣки че лозята се прѣскаха по 4—5 пжти, а коренилицата по 10—15 пжти.* Подигна се въпроса, *защо прѣскането не помага и Станцията на кабахати синия камъкъ,* защото се билъ купувалъ отъ бакалитъ, а не отъ дружеството и билъ нечистъ, когато, като направихме анализа, се указа, че той съдържаше 97.5 % Cu SO_4 . Тази година обаче професоритъ Tüller Thurgau и Jstvauffi публикуваха новитъ си изслѣдвания по пероноспората и сега е вече ясно да се разбере, *защо миналата година, както и много други пжти, прѣскането не е помогнало на всѣкъждъ.* Причината за това е, *както прѣдполагахме и по-рано, че не е избрано врѣмето, кога да се прѣска, а по въпроса кога трѣбва да се прѣскатъ лозя, чети сп. Садово кн. 7/912 год., въ която статия сж напечатани изватки отъ книгитъ на Директора на лозар. оп. станция въ Унгария, — професоръ Jstvauffi.* Желателно е и по този въпросъ станцията да не мълчи, а съ хвъркати листове даде наставления на лозаритъ кога и какъ да прѣскатъ.

9. Хибрида *Riparia x Berlandieri Teleki*, споредъ реферата на г. Koler е далъ най-добри резултати за Австрия и конкориралъ даже 41 R. и Monticola (чеги сп. Садово кн. 4-2) Зная, че още прѣди 3 години той бѣше вземѣнъ за изслѣждане въ лозар. станция, но какви сж резултатитѣ по това, още станцията ни дума не е казала, много хора се интересуватъ отъ този сортъ.

Но за да не ставаме отегчителни, ще се задоволимъ само да изброимъ и купъ още въпроси отъ новото лозарство като:

10. Въпроса съ рѣзидбата и кършенето на лозята въ свръзка съ израсяването.

11. Въпроса съ подпиранието на лозята и теленитѣ конструкции.

12. Въпроса съ използването на пѣськливитѣ почви покрай Дунава и на много мѣста у насъ за садене на лозя безъ присаждане.

13. Въпроса за афиницията на нашенскитѣ сорти.

14. Въпроса съ основаването на коренилища на тежки неподходящи почви и много поливане на коренилищата, съ цѣль да се усили прирѣста.

15. Въпроса съ хибридизиране напримѣръ на нашата сорта Маврудъ съ амер. лози, съ цѣль да се получатъ хибриди годни за присаждане на мавруда и да се не лишаваме отъ тази отлична за нашитѣ условия сорта.

16. Въпроса съ рѣзидбата на десертнитѣ сорти.

17. Въпроса съ проучаването и описанието на нашитѣ мѣстни сортове грозда и пр. пр.

Ето, всички тѣзи въпроси трѣбва да бждатъ прѣдметъ за изслѣждане отъ нашата лозар. опитна станция, ако искаме тя да постигне прѣдназначението си и бжде ползвана на лозарството ни. А защо за това даже не се е и помислило до сега и защо станцията е съществувала 10 години само на книга, но не и на дѣло, като даже не е дала ни единъ отчетъ за работитѣ си, отговора на тѣзи въпроси ще се намѣрятъ въ слѣдующия брой на Пепиниеристъ, кждѣто ще разглѣдаме историята и дѣятелността на Плѣв. оп. станция отъ откриването ѝ до днесъ.

с. Садово.

Д. Дюлгеровъ.

Кършенето на лозовитѣ лѣторасты (филизи)

Кършенето се състои въ отстраняването на върховетѣ на лозовитѣ лѣторасты върху една дължина отъ 3—5 междувѣзлия. Тази лозарска практика е прѣпоръчана, отъ дълго време, противъ *капането* (изрѣсяването) на лозовитѣ цвѣтве. Тя, както и другитѣ лозарски работи, е имала и има, и

привърженици, и противници. Въ сжщностъ кършенето не винаги и не на всички е давало очакванитѣ резултати, на което обстоятелство се дължатъ повечето отъ противничитѣ му.

За неудовлетворителнитѣ, обаче, резултати, които е давало и дава кършенето, въ известни случаи, е трѣбвало, естествено, да има и причини. Именно по-долу ние ще се постараемъ да посочимъ тѣзи причини. Прѣди всичко върху всѣкой лозовъ лѣторастъ трѣбва да се различаватъ 3 вида листа: 1) млади листа — тѣзи на върхътъ, 2) пълновъзрастни — тѣзи по срѣдата и 3) стари листа — най-долнитѣ. Физиологическитѣ работи на всѣкой видъ листа не сж еднакви. Асимилацията (поглѣщането) е най-силно у пълновъзрастнитѣ листа: а у младитѣ тя е почти никаква — почти не сжществува. Даже мнозина учени твърдятъ че тѣзи послѣднитѣ листа сж за лозата единъ видъ паразити — до като сж въ младо състояние. Асимилацията е слаба и у старитѣ листа.

Слѣдъ покършването на единъ лозовъ лѣторастъ въ резултатъ ще има винаги и непрѣменно, известно врѣме, застой въ разтенето и образуването на нови листа по сжщия лѣторастъ — по продължението му. Слѣдователно до като не се образуватъ нови и подобни на унищоженитѣ листа, лѣторастътъ ще има: 1) пълновъзрастни и стари листа, 2) по-късно само стари листа и 3) най-подирѣ стари и съвсемъ млади. Понеже се каза по-горѣ за асимилацията у разнитѣ видове листа (по възможность), слѣдва че главно пълновъзрастнитѣ, а подирѣ и старитѣ листа, сж *винаги* полезни за лозата. — Отъ казаното по-горѣ слѣдва още че кършенето, прѣзъ врѣмето когато се върши, има *всѣкога* благоприятно дѣйствиe.

Застоятъ въ производството и развитието на млади листа въ слѣдствие на кършенето съотвѣтствува, неизбежно, на другъ по-късенъ застой въ развитието на пълновъзрастнитѣ. Първия застой е полезенъ, а втория — врѣденъ. Врѣдното дѣйствиe на втория е въ зависимостъ съ траянето му, т. е. съ врѣмето, което минава отъ кършенето до образуването на нови листа. Отъ току що казаното глѣкъ е ясно, че това врѣме е толкова по-кратко колкото лозитѣ раждатъ побуйно, слѣдоватѣлно *това сж най-силноразвититѣ лози, които най-много се ползватъ отъ кършенето; тѣ сж сжщо, които най-малко страдатъ отъ него.*

Слѣдъ горѣизложеното нужно е да се знае кога да се извършва кършенето. Ако прѣди цвѣтението, цвѣтнитѣ рѣси се развиватъ редовно и нормално, то е ненужно да се кърши обратно, т. е. трѣбва да се кърши щомъ се забѣлѣжи поврѣждане — изрѣсяване на цвѣтнитѣ рѣси въ мустачки, а особено когато това изрѣсяване е въ слѣдствие на голѣмата буйность въ развитието на лозитѣ. Защото изрѣсяването

на цвѣтнитѣ рѣси въ мустачки може да е слѣдствие и отъ други причини, като: дъждовно и хладно врѣме прѣвъ периодътъ на цвѣтението, естествена неправилностъ на цвѣтоветѣ у нѣкои сортове лози, напр. у Чауша, и пр. Въ тѣзи случаи кършенето не помага. Сжщо така кършенето не помага и слѣдъ прѣцвѣтяването — не спира опадването на извѣстни зрънца. Съ други думи казано понѣкога и при извѣсти условия (помѣнати по-горѣ) повече или по-малко зрънца окапватъ; такива зрънца биватъ, най-често, частично — непълно оплодени.

Късното кършене — когато почне да зрѣе гроздето, може да бжде ползвено, но само при извѣстни условия и случки. Имено, знае се, че зрѣянето на гроздато е въ значителна зависимостъ съ разтенето на лѣтораститѣ и производството на младитѣ листа. Ако тѣзи послѣднитѣ се образуватъ въ изобилие, къмъ периодътъ на зазряването на гроздето (а това става при естествено силнорастяшитѣ сортове лози и въ много плодороднитѣ земи) то е ясно че тѣ ще употребятъ извѣстна частъ отъ всички ония материи, които се изработватъ въ пълновъзрастнитѣ листа, които инѣкъ биха отишли въ гроздето и въ другитѣ части на лозата. Впослѣдствие би имало закъснение въ зрѣнието — би имало по-малко захаръ въ гроздето.

Отъ изложеното до тукъ излиза, че кършането на лозовитѣ лѣтораста има двѣ дѣйствия върху плодотворността: ползвено и вредно. Винаги, обаче, когато кършането бжде извършено съ разбиране и тѣй както е посочено по-горѣ, резултатитѣ ще бждатъ добри.

У насъ почти на всѣкъждѣ практикуватъ кършенето, но повечето хора вършатъ и тази тѣй важна лозарска работа *съвсемъ неразумно и нередовно*. Нѣщо повече — ние знаемъ, отъ лични наблюдения, че мнозина я вършатъ по *подражание* или по *традиция*!?

Евксиноградъ.

И. И. Хранковъ.

Кога да се прѣска противъ пероноспората?

Въ прѣдидущната ни статия: лозовата пероспѣра и лѣкуването ѝ, въ заключение, между другото, бѣхме казали: „прѣскайте рано — прѣди да се е появила болѣстѣта.“

Понеже този пунктъ се нуждае отъ пояснение, съ настоящата си статия намѣрихме за добръ и наврѣмено да сторимъ това.

Да се прѣска рано — прѣди появяването на пероноспората, е първостепенно условие за добрия успѣхъ отъ прѣскаването. Тукъ, обаче, се явява другъ важенъ въпросъ, а той

е: колко рано или кога именно трѣбва да се прѣска? Защото, както много раното тѣй и късното прѣскане, може да бѣде неефикасно — безполезно. Да се отговори, обаче, съвършено положително на този въпросъ е, сега за сега, невъзможно. Съ други думи невъзможно е да се каже че I-то прѣскане трѣбва да се извърши тогава или тогава, II-то тогава или тогава и пр., защото периода за извършване на прѣсканията е въ пряма и тѣсна зависимостъ отъ състоянието на атмосферата — температурата и влагата, а вслѣдствие отъ вегетационното положение на самата лоза.

Че подходящи влага и топлина сж необходими за развитието на пероноспорнитѣ спори (сѣменца), това е вече извѣстно. И напослѣдъкъ отъ едни мажистрални изучвания на забѣлѣжителния френски професоръ г. Ravas и сътрудника му г. Verge се вижда, че най-подходящитѣ топлина и влага за развитието и размножаването на пероноспората сж за първата 20—25 %, а за втората 97—100 % по хигрометра, т. е. една атмосфера почти наситена съ влага. Отъ туко що казаното излиза че термометра, хигрометра, а сжщо и барометра се явяватъ както много важни послѣдици за опрѣдѣляне подходящитѣ периоди за прѣсканията. И отъ извѣстно време насамъ се доста ползватъ отъ съвмѣстнитѣ данни произходящи отъ вегетацията на лозата отъ една страна, а отъ друга — даденитѣ отъ горѣцитиранитѣ физически уреди. Отъ тукъ се е явила и приложила идеята за създаването, въ Франция на специалнитѣ „Stations d'avertis—so—ments“ (станции за извѣстяване), които иматъ за цѣль да указватъ на лозаритѣ подходящитѣ моменти за извършване на прѣсканията. Въ тѣзи станции земледѣлската метеорология е намѣрила най-добро приложение и използване. И трѣбва да се отбѣлѣжи, че тѣзи нови институти даватъ вече, съ относителна точностъ, нужнитѣ свѣдѣния на лозаритѣ. Само че тѣзи свѣдения, за сега поне, не могатъ да бждатъ за достатъчно дълъгъ периодъ прѣди критическия моментъ за прѣскането.

У насъ, сега за сега, ний смѣемъ да прѣпоръчаме на нашитѣ лозари да почватъ съ I-то прѣскане щомъ прѣдугадятъ*), че приближава дъждовно и бурно време и когато по младитѣ ластарчета има напълно сформировани листца. Така трѣбва да почватъ особено онѣзи лозари, които иматъ повече лоза съ разчетъ да свършатъ до настѣпването на критическия периодъ.

Слѣдъ I-то прѣскане добрѣ би било да се извършватъ послѣдующитѣ всѣки 8—12 дни (въ зависимостъ на условията за развитието на болѣстѣта), защото, срѣдно, толкова

*) Много наши земледѣлци и лозари прѣдугадятъ, практически, такива периоди

време е нужно отъ заразяването на листата, за икубационния периодъ и образуването на нови конидии, отъ които, ще излѣзятъ нови спори за бъдещитѣ заразявания. Този начинъ на дѣйствие е възможенъ за дребнитѣ лозари макаръ че не е экономиченъ. За едритѣ и срѣднитѣ, обаче той не е и възможенъ. И ето защо една отъ главнитѣ цѣли на горѣспоменатитѣ станции е да достигнатъ да могатъ да указватъ, достатъчно точно и своевременно, критическитѣ периоди за заразяванията, слѣдователно, да спомогнатъ за намаляване количеството на прѣсканията. Въ всѣкой случай прѣсканията трѣбва да бждатъ особено енергични отъ разлистването до прѣцвѣтяването, защото прѣзъ този периодъ растенето на зеленитѣ лозови части е, сравнително, най-силно и защото тогава става постепенно и постоянно образуване на нови листа, слѣдователно, прѣзъ него периодъ горѣказанитѣ лозови части сж най-чувствителни и възприемливи къмъ заразяване.

Независимо отъ изложеното до тукъ, ще посочимъ и слѣдния практически начинъ — лесенъ и удобенъ за прилагане отъ всѣкого, който би жалалъ да си послужи съ него за узнаване, макаръ приблизително, момента за прѣскането. Този начинъ се състои въ слѣждане и бѣлѣжене хода на вегетацията. За тази цѣль още отъ зачалото на развитието на лѣтораститѣ се повиватъ, до десетина лози, глатки лѣтви о които се привързва по единъ лѣторастъ. Всѣки день се маркира, върху лѣтвитѣ, до гдѣто сж стигнали върховетѣ на лѣтораститѣ, по който начинъ се добива интересно графическо изображение за хода на растенето. Отъ това графическо изображение се вижатъ значителнитѣ разлики въ дневнитѣ прирѣсти на лѣтораститѣ. Цѣмъ се забѣлѣжи че чертичкитѣ върху лѣтвитѣ, означаватъ размѣра на ежедневнитѣ прирасти на лѣтораститѣ, се приближаватъ, което значи че вегетацията отслабва, може да се мисли че критическия периодъ приближава. А то е, защото отслабването на вегетацията, по него време, е обикновено слѣдствие на атмосферното охлаждение, което, въ повечето случай, бива послѣдвано, прѣзъ пролѣтѣта и лѣтото, отъ бурно затопляне. И, дѣйствително, който е слѣдилъ условията, при които сж се явявали и развивали, особено силнитѣ и опустошителнитѣ заразявания на пероноспората, ще де е забѣлѣжилъ че тѣ сж съвпадали съ тѣхъ — съ горѣпосоченитѣ условия. Ето тукъ пакъ релефно изпъква голѣмата полза отъ съпоставянето на данитѣ, добити отъ вегетацията на самата лоза и онѣзи дадени отъ мѣстнитѣ показания на термометра, хигромера и барометра за узнаване, макаръ съ относителна точностъ, периода за прѣскането.

Настоящата си статия ще свършимъ съ слѣдното из-
явление: 1) Винаги и при каквото обстоятелство да сме,
трѣбва да смѣтаме и да гледаме да извършимъ прѣскането
по-рано — прѣди появяването на пероноспората, нежелѣи
късно — да не се чака *никога* послѣдния моментъ за работа**).

Евксиноградъ

И. И. Хранковъ.

Потъмняване на вината.

Потъмняването на вината се причинява отъ единъ раз-
творимъ (цесъвършенъ) ферментъ нареченъ **оксидаза**. Този
ферментъ, щомъ се намира въ голѣмъ размѣръ въ гроздата
и отъ тукъ въ вината, причинява силното окисляване на
танина и на багрилнитѣ материи въ виното, вслѣдствие на
което виното не само се размжща, но и измѣня много зна-
чително цвѣта си. Ако виното е червено, изложено по про-
дължително врѣме на въздуха, то утайва на дъното си една
кермедиено червена утайка, а на повърхността му се обра-
зува лѣскава и тънка мрѣжица. Въ бѣлитѣ заболѣли вина,
могатъ да се явятъ различни характери, въ зависимостъ
отъ врѣмето прѣзъ което тѣ сж изложени на открито и отъ
сѣстава на самитѣ вина.

Потъмняването на вината, причинено отъ **оксидазата**,
се появява въ вина добити отъ грозда, недозрѣли при доб-
ри условия, вслѣдствие на което сѣставтъ имъ не е нор-
маленъ; появява се това потъмняване тѣй сжщо и въ вина,
добити отъ грозда много или малко загнили, плѣсенясали.
Нападатитѣ грозда отъ плѣсень (*Botrytis cinerea*) сж по-
крити съ сиво бѣлѣзняви влаканца въ голѣмо изобилие,
които влаканца не сж друго освѣнъ разплодителнитѣ орга-
ни на плѣсенята. Силно обхванатитѣ зърна отъ плѣсень
се подуватъ, обвивката имъ се разрушава и напуква подъ
влиянието на влагата; подучената отъ такива грозда мѣстъ,
обѣднява на захаръ, а се обогатява на зародиши отъ всѣ-
възможни болести, а главно на фермента **оксидаза**, който
ферментъ, както видѣхме по горѣ, е главната причина за
потъмняването на бждащето вино.

Плѣсенята *Botrytis* може да причини вмѣсто горното
загниване и едно друго загниване, наречено благородно или
сладко загниване, тѣй като нападатитѣ грозда не се сплу-
ватъ, а само се свиватъ, добиватъ жълто кафявъ цвѣтъ,
изгубватъ голѣма частъ отъ водата си, вмѣсто което се уве-

**) При все че тази ни статия ще излѣзе малко късно, тя запазва зна-
чението си толкозъ повече, че има много лоздри, въ тукашния край поне, кои-
то до 7 юни още не сж извършили I-то прѣскане! Тѣ и сега вѣроятно чакатъ
да се появи пероноспората, а послѣ туй да проklinятъ . . . всичко.

личава съдържанието на захаръ въ гроздето; отъ такивато грозда се получаватъ най прочутитѣ ликьорни вина. Тази послѣдната форма на загиване (благородното) не се появява въ насъ, а само въ нѣкои по сухи и топли мѣста и то ако есенъта се случи да прѣмине суха и топла.

Понеже е установено, че **оксидазата** толкова по вече се съдържа въ едно вино, колкото гроздата отъ които то е добито сж по силно нападнати отъ плѣсенъта — слѣдва, че подраняването на гроздобера въ подобни случаи съ нѣколко дни, е напълно оправдано. Да оберемъ гроздето прѣди плѣсенъта да е успѣла да обвие гроздата съ бѣлѣзнявитѣ си мицелиуми, това значи по малко оксидаза да вкараме въ виното и то по малко да е изкожено на опасното **потъмняване**.

Прѣчистването на гроздата отъ всички плѣсеняви и загнили зърна, прѣди смачкването на гроздето, както и оставянето на мѣстъта да прѣври безъ прапинитѣ — на бѣло — е една добра работа; обаче ако гроздата сж силно нападнати отъ плѣсенъта, подбирането на здравитѣ зърна едва ли ще бжде възможно поради икономически причини, а пъкъ оставянето на мѣстъта да ферментира безъ прапинитѣ, може да има мѣсто само когато ще приготвяваме бѣли вина.

Най добрата практика, за да не добиваме вина прѣдразположени на **оксидазното потъмняване** е тая да присаждаме и отглеждаме грозда, които **противостоятъ на загиването**; такива сж почти всички грозда, обвивката на които е богата на трѣпчиви киселили, на танинъ. Богатитѣ на танинъ грозда не само устояватъ на плѣсенъта *Botrytis* ами даватъ и вина по силно устойчиви и на други болести.

Щомъ сме убѣдени веднажъ, че виното, което сме добили ще е прѣдразположено на казаната болестъ, най добръ ще бжде да го прѣдпазимъ по нѣкакъвъ начинъ отъ **заболяване**.

Доказано е че **сѣрниятъ двуокисъ** (сѣренъ димъ) е едно отъ срѣдствата, които дѣйствуватъ убийствено върху оксидазата, а слѣдователно прѣмахватъ главната причина за **потъмняването**.

Този сѣренъ двуокисъ може да се тури въ виното по нѣколко начини: или като виното се надими съ сѣра, или като въ него се налѣятъ (размѣсятъ) течности, въ които е разтворенъ сѣренъ димъ, или най послѣ като въ виното се турятъ нѣкакви съединения (прахове или кристали), които съединения освобождаватъ сѣрния двуокисъ, щомъ се съединятъ съ киселинитѣ на виното. Освобождаватъ или изпущатъ тия съединения сѣрния двуокисъ, защото го иматъ въ себе си.

Накадяването на вината направо съ сѣра не е тъй практично, понеже мъчно е да се опрѣдѣли, точно колко сѣра трѣбва да изгоримъ, за да получимъ дадена доза сѣренъ двуокисъ размѣсенъ въ виното; това става за туй, защото голѣма частъ отъ димътъ се изгубва при накадяването.

Течноститѣ, (обикновено вода или спиртътъ) наситени съ сѣренъ двуокисъ, не сж сжщо много практични, понеже неупотрѣбени прѣсни, не даватъ добри резултати.

Въ практиката най сполучливи сж се указали солитѣ на калция и калия — калциенъ сулфидъ и калиевъ бисулфидъ и метабисулфидъ. По голѣмо прѣдпочитане обаче трѣбва да се дава на послѣднитѣ двѣ съединения, тъй като тѣ сж по богати на сѣренъ двуокисъ и освѣнъ това по бързо е тѣхното дѣйствиe; това послѣдното обстоятелство е много важно за вина, които вече даватъ признаци на заболяване та трѣбва да се бърза съ прѣдвардането имъ.

Употрѣлява се една отъ рѣченитѣ соли въ доза отъ 10—15 гр. за 100 литри вино; притурянето е добрѣ да става не направо въ бѣчвата съ вино, а да се тури опрѣдѣленото количество бисулфидъ въ една кесийка отъ платно и да се остави да виси прѣзъ враната за виното. Враната се затулява, а торбичката отъ врѣме на врѣме е добрѣ да се пораздрусва за да се на кисва, та по лесно и по скоро да се разтопи бисулфида или метабисулфида въ виното.

Не трѣбва да се мисли, че веднажъ употребени казанитѣ срѣдства, това ще бжде достатъчно за всичкитѣ случаи и при всѣко вино; ако виното ни е силно изложено на заболяване, може да стане нужда да повтаряме употребата на срѣдствата въ казанитѣ дози всѣки 50—60 дни напр. Това е особено важно за прѣзъ топлитѣ мѣсеци — отъ априлъ до септември — ако, разбира се, виното ни не е продадено или изпито по рано. Въ всички случаи, въ които виното, макаръ и третирано по рано съ реченитѣ срѣдства, изложено на въздуха по дълго врѣме, пакъ измѣня цвѣта си — ще трѣбва повторно да се лѣкува.

Понеже виното лѣкувано по описания начинъ, изгубва частъ отъ киселинитѣ си, добрѣ е, при по слабитѣ на киселина вина, да се притуря и по 25—40 гр. лимонена киселина (лимонъ тозу) заедно съ калиевата соль. Лимонената киселина се разтапя въ малко вода и се излива направо въ виното.

Когато лозаритѣ виждатъ явно, че гроздоберътъ имъ дава грозда недозрѣли добрѣ или пъкъ силно загнили отъ плѣсенъ, най добрѣ ще сторятъ да употребятъ казанитѣ калиеви соли още прѣди врѣнето (ферментацията) на пращинитѣ или мѣстѣта. По тоя начинъ, освѣнъ гдѣто ще прѣдпазятъ бждащето вино отъ потъмняване, ще помогнатъ

и за много бързото слягане на утайките и за доброто избистрюване на виното. За да не попречи обаче сѣрниятъ двуокисъ на врѣнието, добрѣ е да се притурия прѣди или прѣзъ врѣме на врѣнието. по малка доза калиева солъ — 6 гр. напр. и слѣдъ като се прѣвърши врѣнието да се прибавятъ други 10—15 грама.

* * *

Избистрюването на вината, които прѣдварително сме лѣкувалп, е една много важна работа и трѣбва непременно да се извърши, ако искаме виното ни наистина да бѣде прѣдвардено отъ болестта. Пристѣзва се къмъ обистрюване, слѣдъ като сме се убѣдили, че калиевитѣ соли напълно сж се разтопили въ виното и сѣрниятъ двуокисъ, освободенъ отъ тѣхъ, е упражнилъ своето дѣйствие; освѣнъ туй избистрянето нека да се прави върху вина, източени отъ утайката, на която сж лѣжали.

Материали, които да избистрятъ има много; най практично е обаче да си служимъ съ **желатинъ** и **бѣлткъ** отъ **прѣсни кокоши яйца**. Желатинътъ трѣбва да е чистъ — взетъ отъ специални винарски кжщи, отъ аптеката или отъ дрогерията.

За да обистримъ 100 литри вино, достатъчно е 10—12 гр. чистъ желатинъ или бѣлтъка отъ 2—3 кокоши яйца.

Самата работа се извършва така: Натрошаватъ се желатиненнитѣ плочки много дребно и се киснатъ въ обикновена вода около 12 часа, като прѣзъ това врѣме се промѣня водата 2—3 пжти; изваждаме желатина, който ще е вече **добрѣ набѣдналъ** и го разтапяме въ марна вода (топла до колкото да търпимъ прѣста си), като го разбъркваме постоянно. за да се размѣси добрѣ и да не полѣзва по стѣнитѣ на сжда. Слѣдъ това се разбива още въ сждъ съ нѣколко литри вино, налива се въ бѣчвата и се разбърква съ прѣтъ въ всички направления нѣколко минути.

При избистрянето съ бѣлтъци отъ яйца, пакъ глѣдаме тѣ да сж прѣдварително много добрѣ разбити; смѣсваме ги въ малко количество вино, слѣдъ което разбъркваме много старателно, както и при обистрюването съ желатинъ. Отъ наливанетоъ въ виното на обистрителнитѣ срдѣства — желатинъ или бѣлтъка отъ яйца — до пълното обистрюване на виното, се минаватъ обикновено отъ 10—15 дни. Не ще съмнение, че слѣдъ като сме се увѣрили, че винито е добрѣ, избистрино, трѣбва да го отточимъ въ чиста бѣчва, накъдена съ кюкюртъ.

Понеже при процеса на обистрянето, желатинътъ и бѣлткътъ се съединяватъ съ трѣпчивитѣ, танинови материи на виното и слѣдователне тѣ намаляватъ — полезно е,

прѣди бистрянето да пригурияме на ония вина, които сж бѣдни на тръпчивостъ, по 6—10 гр. танинъ чистъ, взетъ отъ аптеката. Много пжти избистрянето на вината не настъпва само за туй, че тѣхниятъ танинъ е малко, а и ние прѣди да бистримъ не сме се погрижили да имъ го добавимъ.

Д. Г. Овчаровъ.

Тодни ли сж за посаждане облагородениши въкоренени американски пръчки съ зачерняли подложки?

Отъ най-напрѣдъ, когато за пръвъ пжтъ почна да се употреблява присадената американска лоза за възобновяване на унищожениятъ отъ филоксерата лозя, не се правѣше голѣмъ изборъ на присадения и неприсаденъ лозовъ материялъ. Много лозари привързваха съ рафия или конци полуспоени присадени пръчки, за да прикрѣпятъ калема о подложката и ги посаждаха на постоянно мѣсто, твърдо увѣрени, че такива пръчки въ скоро врѣме ще се дозлѣятъ и станатъ дълготрайни и плодови лози. Пръчки съ подложки дълги 40—45 см., а други 20—22 см., съ калеми дълги 5—7 ст., безъ корени или съ много слаби такива съ почти никакъвъ прирѣстъ, съ рани отъ градубитнина или незрѣлостъ на подложкитѣ — съ всичко това се засаждаха новитѣ лозя, безъ слѣда отъ съмнѣние, че тия не ще загинатъ, или най-малко, не ще орѣдѣятъ прѣди да дадатъ първата си пълна реколта. Не се мина много врѣме и горчивия опитъ накара всѣкого да се увѣри, какво само отъ здрави и добрѣ развити лози може да се направи и добро лозе.

Днесъ всѣкой шо годѣ опитенъ лозаръ знае, че добри за посаждане на едно лозе сж ония присадени и въкоренени пръчки, които иматъ безукоризнена спойка, добрѣ развитъ прирѣстъ и поне двѣ — три 20—30 сантиметрови коренчета; които не сж бити отъ градушка и не сж страдали много отъ маната. При еднакво добра спойка, по за прѣдпочитание сж ония пръчки, коишо сж малко по слабо развити, но расли въ сравнително слаба и суха почва, отъ колкото други по буйни, но отгледвани въ въкоренилище съ много торна почва и поливани много пжти прѣзъ лѣтото. Не трѣбва да се изпуска изъ прѣдъ видъ и дължината на подложката, която отъ най-напрѣдъ често се оставяше 40—45 см., а сега нѣкои пепиниеристи, за економия на материялъ едва 20 см. При старото лозарство дължината на засаждаемитѣ пръчки е указвала голѣмо влияние върху качеството и количеството на плода и, увѣренъ съмъ, сжщото ще е и при новото лозарство. Но до като тоя въпросъ се изучи основно при огледъ на климата, физическитѣ свойства и естеството на почвата и видѣтъ на подложката, трѣбва да се придържае въ една дължина 27—30 см. съ

изключение въ по низкитѣ, влажни и студени почви, къдѣто тая дължина може да бжде намалена до 22—23 см.

Не е обаче достатъчно облагороденитѣ вкоренени американски прѣчки да притежаватъ само горнитѣ качества по отношение спойката и развитието на коренитѣ и приръстѣта, дължината на подложката и пр. за да се считатъ за дѣйствително годни за посаждање въ лозето. Тѣзи сж, тъй да се каже, вънкашнитѣ, явнитѣ признаци за годността на една прѣчка, за разлика отъ ония, които лозаря може да забѣлжи, само когато изтрие хубаво съ парцалъ подложката, а слѣдъ това почне да я рѣже съ остро ножче отъ вънъ на вътрѣ къмъ сърдцевината и по цѣлото ѝ продължение.

Една здрава едногодишна лозова прѣчка нѣма никакви черни петна или рани отъ вънъ, дървесината ѝ е блѣдо-зелена, а сърдцевината сравнително малка.

На втората година или слѣдъ вкореняването ѝ, безразлично дали е облагородена или не, прѣчката запазва или трѣбва да запази сж щитѣ тия качества, само че боята на дървесината се измѣнява отъ блѣдо-зелена на чиста бѣла.

И прѣзъ миналитѣ, но особено прѣзъ тая пролѣтъ отъ десеткитѣ хиляди присадени лози, които имавъ случай да прѣгледамъ, 80 на сто отъ тѣхъ бѣха не съ чистю бѣла дървесина, а съ размѣтена, потъмняла. Когато съ ножче се прѣмахне кожата и се дѣла по на вътрѣ, слѣдъ младото лико се явява единъ пластъ дървесина дебелъ 0.5 до 1.80 м. м., които е съвсѣмъ бѣлъ, а по на вътрѣ се забѣлзватъ едни кафяви ивици, които отиватъ отъ горѣ на долу или по обратна посока. Гъстотата и тъмнотата на тия ивици не на всѣкъдѣ и на всѣка прѣчка сж еднакви: въ нѣкои прѣчки, като се изключи най-вънкашния ясно бѣлъ пластъ дървесина, всичкия останалъ е прошаренъ съ гъсти, но зелено сиви, въ трети пѣкъ по редки, но черни и т. н. Въ всѣкой случай най-много сж зачернявали най-долното междувъзлие — това което е къмъ коренитѣ и най-горното — до спойката, а по-малко срѣднитѣ. При послѣднитѣ зачерняването е силно, особено отъ едната страна на подложката, когато тая е имала нѣкой страниченъ ластаръ много дълбоко почистенъ прѣзъ миналото лѣто, до като е била на майката, или пѣкъ прѣди облагородяването. При много прѣчки, безразлично дали вътрѣшната дървесина е повече или по-слабо зачерняла, слѣдъ като се обѣли вънкашната стара кора, забѣлзватъ се едни продълговати черни петна, които на дълбочина заематъ камбиалния слой и частъ отъ вънкашнитѣ дървесинести слоеве.

Когато се има прѣдъ видъ боята на една здрава двѣгодишна прѣчка или на вкоренена облагородена или необлагородена лоза, излиза че горното зачерняване на подложкитѣ е нѣщо ненормално и се явяватъ тогава слѣднитѣ два въпроса:

1) Отъ какво произлиза тая ненормалность и 2) може ли тя да се отрази вѣдно върху живота на лозата?

Нѣкои у насъ сж на мнѣние, че зачерняването, или както го наричатъ още размѣтане на дървесината, се дължи на стратифицирането и отопляването на присаденитѣ рѣзници. Извѣстно е, че съ

тия двѣ операции се цѣли по-скорошното възбуждане на калема и подложката и по бързото образуване на оная врѣменна тъкань, която трѣбва да прѣдпази ранитѣ отъ засъхване или загниване и която се нарича калусъ. Възбуждането и калузирането се явяватъ и когато прѣчкитѣ се вкореняватъ направо, само че по бавно, най-главно защото обикновено температурата въ почвата прѣзъ мартъ и априлъ е винаги по ниска отъ тая, която можемъ да имаме въ стаигѣ за отопляване. Ако топлината, въздуха и влагата или само нѣкои отъ тия фактори, могатъ да бждатъ причина за затѣмняването на подложкитѣ, то укорененитѣ направо лози би трѣбвало да сж много зачерняли, защото присаденитѣ рѣзници стоятъ въ неактивностъ по-дълго врѣме въ влажната почва. Вънъ отъ това, зачерняването би трѣбвало да се яви само въ отопляванитѣ прѣчки, когато въ сжщностъ то се забѣлѣзва и при единитѣ и при другитѣ.

Менъ се струва, че причината на тая аномалия е недостатъчната зрѣлостъ на подложкитѣ, които се употрѣбаватъ при присаждането. Цѣрвесината на такива рѣзници се състои отъ клѣтки, които биватъ сравнително по-голѣми, не тѣй плѣтно сбити, съ по тѣжки стѣнници и слабо съдържание на нишесте.

Когато такива рѣзници се поставятъ на вкореняване, дървесината почва да са дизорганизира и вѣроятно се образува между другото и смолести вещества, които затѣкватъ дървесинеститѣ съсжди. За доказателство на това служи факта, че зачерняването се забѣлѣзва почти винаги въ ония лози, подложкитѣ на които сж получени отъ низки и лошо изложени маточници, или прѣзъ студенитѣ и дъждовни години, въобще когато сж се присаждали не добрѣ озрѣли рѣзници. Зачерняването и засъхването, за които е дума, се забѣлѣзва и въ подложкитѣ на недоузрѣлитѣ облагородени на зелено прѣчки на втората или третата година отъ присаждането имъ, безразлично дали сж биле потапяни или не.

За практиката най-важенъ е въпросътъ дали зачерняването на подложкитѣ ще се отрази лошо върху доброто вирѣние и дълготрайността на лозитѣ.

По горѣ се спомена, че зачерняването е едно разлагание и засъхване на дървесината въ по вече или по малко напрѣдвало състояние. Макаръ и причинено отъ не добро формиране на клѣткитѣ, безъ съдѣйствието на нѣкакви микроорганизми, това засъхване, слѣдъ извѣстно врѣме ще напрѣдне до толкова, че не ще бжде възможно прѣминаването на соровитѣ сокове отъ коренитѣ на горѣ по стеблото и тогава, естествено, ще спрѣ и хранението на лозата. Истина е, че движението на неизработенитѣ сокове става и по съсждитѣ на оная пласть дървесина, който се е образувалъ въ вкоренилището и който въ повечето случаи е здравъ — съ чисто бѣль цвѣтъ, а сжщо и по ония други вънкашни пластове, които лозата ежегодно образува. Ако засъхването си остане само въ оная дървесина, която лозата е имала до като е била рѣзница, тогава не би имало никаква врѣда за доброто вирѣние на растението, тѣй както не врѣди и оная засъхнала частъ, която е до калема, кждѣто е правенъ урѣзъ (язичето) за съединяване

подложката съ калема. Въроятността обаче, отъ едно локализиране на засжхването е много малка. Това може да се случи само когато лозата се постави при много сгодни условия за вирение. Въ по вечето случаи засжхването прѣминава отъ вътрѣ на вънъ, обладава образуванитѣ слѣдъ вкореняването на прѣчката дървесинести слоеве у младото лико и се изразява въ видъ на черни сухи петна, прилични на рани, съ възвалчеста или продълговата форма и прѣснати по цѣлата подложка или събрани само къмъ горния ѝ край. Когато рѣзницитѣ сж биле много зелени, често появяването на тия рани се забѣлѣзва още при вадение на прѣчкитѣ отъ вкоренилището, но обикновено тѣ се появяватъ на втората, третата или четвъртата година отъ посажданieto, споредъ степенъта на недозрѣлостъта и условията при които се поставятъ лозитѣ. Засжхналитѣ мѣста нарастватъ въ обемъ до толкова, че циркулиранieto на соковетѣ, било отъ долъ на горѣ по дървесинеститѣ съсжди, било отъ горѣ на долу по младото лико постоянно намалява, до като прѣстане съвсѣмъ и лозата изсжхне.

Пропаднали по такъв начинъ лозя има много по вече, отъ колкото се прѣдполага и за това нужно е когато се избиратъ прѣчки за ново лозе, освѣнъ спойка, буйността и пр. но да се обръща внимание и на цвѣта на дървесината.

Д. Бъчеваровъ.

Грижитѣ, които трѣбва да се дадатъ на градобитнитѣ лозя.

Текущата година въ началото си се показва много добра и надеждна досѣжно лозята. Надеждитѣ и очакванията, обаче, за много добра реколта, още отъ мѣсецъ май се значително намалиха тъй като още въ първата третина на казания мѣсецъ захванаха чести прѣвалявания на дъждове послѣдвани отъ силни горещини. Тѣзи дъждове, особено поройния падналъ ъа 16 юний т. г., причиниха значително изрѣсяване, а отъ друга страна появяването на переноспората бѣ немируемо. И дѣйствително 5—6 дни слѣдъ казания пороенъ дъждъ се забѣлѣзваха първитѣ петна, а всичко това е свършено съгласно съ досегашнитѣ установени положения досѣжно заразяванията, инкубациония периодъ и появяването на самитѣ петна на переноспората. И сигурно е, че особено непрѣсканитѣ лозя ще прѣтърпятъ голѣми опустошения — това поне за варненско.

Не стигаще переноспората, ами още отъ пролѣтъта трѣбваше и градъ. И дѣйствително знае се че до сега на много мѣста, включително варненско, градушката направи грозни поврѣди. Застраховкитѣ противъ този природенъ бичъ помагатъ и ще помагатъ, до известна степенъ, на пострадалитѣ, то покрай тѣхъ желателно е лозаритѣ да възприематъ и прилагатъ най новото и доста ефикасно срѣдство противъ градушката — градобойнитѣ ракети. По този начинъ двѣтѣ срѣд-

ства — застраховка и ракети, взаимно ще си помагатъ и допълнятъ до като, вѣроятнo е, послѣднитѣ замѣстятъ напълно първитѣ.

Но при сегашното положение на нѣщата да видимъ, на кратко, какво може да се направи съ градобититѣ лози.*) Прѣди всичко тукъ може да се прѣдставятъ слѣднитѣ главни случаи: 1) Рано падане на града съ разкъсване на всичкитѣ или по голѣмата частъ отъ листата и голѣми наранявания по цѣлата дължина на лѣтораститѣ. Въ този случай трѣбва непременно и веднага да се извърши корена рѣзидба — както рѣзидбата на зрѣло, върху едно око на най малко поврѣденитѣ лѣтораста. Въ случай на нужда и при извѣстни главини (чукани) може да се намалятъ рамената или чеповети за да се съсредоточи сокътъ въ ограничено число лѣтораста. Нѣма опасностъ отъ голѣмитѣ изрѣзвания и изтичане на сокъ. Напослѣдъкъ това практически напълно се потвърди. Слѣдователно нѣма нужда ранитѣ да се мажатъ съ разтворъ отъ зеленъ камъкъ или съ друга материя.

2) Рано и късно падане на града съ запазване по лозитѣ поечче или по малко здрави листа и съ наранявания по лѣтораститѣ, които не стигатъ до основата на послѣднитѣ. Тукъ корена рѣзидба не е нужна, а само частично прочистване на лѣтораститѣ — изрѣзване само много поврѣденитѣ или само много разкъсанитѣ върхове.

3) Късно падане на града съ голѣми наранявания**). При този случай, за мѣста съ хубава и благоприятна есенъ, може да се постѣпи както въ първия случай, а за мѣста, гдѣто рано есенъ падатъ силни слани, може да се направи, най много, като въ втория.

4) Млади насаждения. а) дивитѣ за майки обикновено само ее прочистватъ, ако има голѣми наранявания; б) при посаденитѣ прѣдварително облагородени и вкоренени ще се постѣпи както въ първия случай, т. е. лѣтораста ще се изрѣже върху едно или двѣ очи, когато е много повождень, а слѣдъ туй купчинката на ново ще се направи.

Независимо отъ горѣизложеното лозаря не трѣбва да се отчая и изостаѣ на произволъ градобитнитѣ си лози, а напротивъ да напръска веднага онѣзи, които не ще бждатъ рѣзани, а рѣзанитѣ шомъ покаратъ младитѣ лѣтораста. Прѣсканията трѣбва да се продължаватъ до есенъта, защото градобититѣ лози сж особено изложени на атакитѣ на переноспората. При това трѣбва своеврѣмено де се филизятъ — да се отстраняватъ всичкитѣ по слаби лѣтораста, които биха изкарали по главинитѣ, за да могатъ по силнитѣ да се развиятъ и узрѣятъ добрѣ. При помощта на всичкитѣ горѣизложени грижи градобититѣ лози могатъ значително да се поправятъ и подсилятъ още сжщата година, а безъ тѣхъ сжщия резултатъ би се добилъ едва слѣдъ 2—3 години, но много лози биха и окончателно изсъхнали.

Евксиноградъ.

И. И. Хранковъ.

*) Настоящата статия даваме по устната и писмена молба на мнозина пострадали лозари, на които нѣмаме възможностъ да отговаряме по отдѣлно.

**) За варненско, гдѣто нѣма опасностъ отъ рани есенни слани, това също може да се разбира, приблизително, до кждѣ 15—20 августъ, а за другѣ съ рани есенни слани, като русенско, плѣвенско и др до кждѣ 10—15 юни.

Доливане (допълване) на бъчвитѣ съ вина.

Винаги, а особено лѣтно врѣме — прѣзъ горѣщенитѣ, виното трѣбва да е обкръжено съ най-голѣми грижи, които сж толкозъ по-належащи, колкото избата е по-негодна за запазване на виното, а най-вече гдѣто температурата е доста значителенъ градусъ надъ нулата. Особено при такива условия допълването на бъчвитѣ, въ които се спазва виното, ъставлява една отъ най-важнитѣ и необходими работи, въ всѣка винарска изба.

Слѣдствие изпаряването на виното, което става прѣзъ поритѣ на бъчвенитѣ джги, надъ виното се образува на гледъ празно пространство, което, въ сжщностъ, бива изпълнено съ въздухъ. Кислородътъ на послѣдния сѣставлява единъ отъ сжщественитѣ елементи нужни за развиването и размножаването на извѣстни болѣсти ферменти, а именно: ферментитѣ на *оцѣтното* *вкисване* и на *извѣтряването*. Тѣзи ферменти (невидими съ просто око гжбички) жадно поглѣщатъ въздушния кислородъ и при достатъчно топлина — повече отъ 15° C, почватъ бързо да се развиватъ и размножаватъ. Впослѣдствие повърхността на виното се покрива съ бѣла или бѣлѣзникава материя (нееднаква при цвѣтяването и вкисването), която не е друго освѣнъ множество развити ферменти. Въ извѣстни случаи се развива само „цвѣтния“ ферментъ, въ други — „оцетния“, а въ трети случаи и двата едноврѣмено. Въ послѣднитѣ, обаче, почти винаги оцетния ферментъ взема надмощие надъ цвѣтния.

Въ всичкитѣ горни случаи виното е изложено на голѣма опасность и на съвършена загуба, ако не се взематъ своеврѣмено прѣдпазителни и съотвѣтствующи мѣрки. Имено горѣпоменатитѣ болестни ферменти нападатъ една отъ сжщественитѣ части на виното — спирта, когото унищожаватъ и вмѣсто когото се пораждатъ други врѣдни продукти.

По този поводъ ще посочимъ на печалния фактъ какво не десетки, и хиляди литри български вина се изгубватъ, ежегодно, благодарение на горѣказанитѣ двѣ болести. Тукъ бихме посочили конкретни случаи — имена на извѣстни божемъ винари, които наливатъ годишно по 3—4000 хектолитри вино (по-дребнитѣ оставяме на страна) и които изгубватъ значителна частъ отъ вината си. И чудновати сж оригиналнитѣ тълкувания и самоутѣпнения на подобни хора. които се мислятъ „винари“, но не вършатъ също отъ онова което прѣпоръчва винарската наука! Ба, пардонъ, мнозина си служатъ, при пригатвянето на виното, съ коритата, котлитѣ и кратункитѣ, които употребяватъ женитѣ имъ при прането!

Колко лесно биха се избѣгвали всички загуби и неприятности съ редовното и *разумно* доливане на вината! Това послѣдното трѣбва да се извършва толкозъ по-често колкото врѣмето е по-горещо и сухо, колкото дървения материалъ на бѣвата е по-мекъ и по-прось и пр. Срѣдно вземене допльването на бѣвцитѣ съ вино трѣбва да се извършва всѣка седмица или поне всѣки десетъ дни. Разумно и внимателно трѣбва да се долива, защото иначе и съ тази работа може да се принесе вреда вместо полза. Другояче казано трѣбва да доливаме само съ *здро*во и *доброкачествено* вино. Ето защо, прѣди всѣко доливане, трѣбва внимателно да приглеждаме и отливаме виното, съ което ще доливаме. Въ всѣки случай по ново вино може да се долива съ по-старо, както и червено съ бѣло, но не и обратното. Това поне, за непродължително врѣме.

Виното за доливане за да се съхранява *най-сигурно* и за дълго врѣме въ *здро*во *състояние*, нужно е да се държи въ добри напълнени и запушени бутилки поставени легнали въ избата. То се запазва, за извѣстно врѣме, (ние сме запазвали до два мѣсеца) и въ малки бурета, като отъ врѣме на врѣме и съразмѣрно съ отточването на виното, въ бурето се напуши съ сѣра. Тукъ считаме за твърдѣ умѣстно и добръ да пояснимъ, че сѣрана или по-право *сѣристата* киселина (не сѣрна) е единствената антисептична материя, позволена официално въ всички страни, за спазване на виното въ дадения и други подобни случаи.

Евксиноградъ.

И. И. Хранковъ.

Х Р О Н И К А

Екскурзията на пепиниеристѣ въ Италия, Франция, Австро-унгария и Сърбия. Проектираната екскурзия на членоветѣ на дружеството ще бжде съ слѣвующия маршрутъ:

София—Бѣль-Градъ—Землинъ—(въ Землинъ ще се видятъ кооперативни изби и лозя)—Загребъ—(лозето на д-ръ Николичъ и Графъ Колмаръ и държавната пепиниера около Загребъ)—Фиуме—Гьорцъ—(лозарска и бубарска станция)—ИТАЛИЯ—Удине—(дружествена пепиниера и най уредената въ Италия

земледѣлска катедра)—Конеглиано (лозарско училище, фабрики за шампанско, голѣми лозя и изби въ околността)—Венеция, Брешиа—(голѣма дружествена пепиниера)—Миланъ, Казале—(лозята и разсадницитѣ на братята Октави и голѣми кооперативни изби)—Асти—(обширни садове съ мускатови лозя и фабрики за шумящи вина)—Алба—(винарско училище) Вентимилия. ФРАНЦИЯ—Ница, Марсилия, Тарасконъ, Нимъ—(голѣмъ винарски центръ)—Монпелье—(лозарско учи-

лище и пепиниера) — Авиньонъ, Карпентра — (пепиниерата на Фенуй и др. — Лионъ, Бонъ — (лозарско училище и опитна станция) — Дижонъ Парижъ, Цюрихъ — (лозарска станция) — Мюнхенъ. — АВСТРИЯ — Виена, Клостернайбургъ — (лозарско училище) — Будапеща — (лозарски институтъ и кооперативни изби — Новий Садъ — (разсадникъ на Адамовичъ) — Артъ — (лозарски разсадникъ) — Оршова. СЪРБИЯ — Неготинъ — (лозарско училище) — Нишъ — София.

Замъняваме се датата на тръгването вмѣсто на 1 августъ — съ 25 юли т. г. Това се прави за да се има врѣме за обстойно обхождане посоченитѣ пунктове и връщане на врѣме за лозарския съборъ въ Стара Загора на 2 септември т. г.

Министерството на Земледѣлието и държавнитѣ имоти е отпущнало 2000 лева помощъ на дружеството за екскурзията и е направило вече постѣпки за намаление при пътуването съ нашитѣ и чуждитѣ желѣзници. Необходими сж всѣкому 400 лв. за пътуване и разноски, но всѣки е задълженъ да носи 600 л.

Желающитѣ да участвуватъ въ екскурзията трѣбва да съобщатъ това на прѣдседателя на дружеството Г. К. Червенковъ въ Плѣвенъ, като се запишатъ за членове и му се изпратятъ 100 л. депозитъ за билети по пътуването.

Министерството на Земледѣлието и държавнитѣ имоти ще командирова трима специалисти лозари, знаещи езицитѣ на странитѣ и лозарскитѣ пунктове съ екскурзиянитѣ за ръководители — водачи.

Отъ упр. съвѣтъ на д-вото

Изложение отъ администраторитѣ. Получи се въ редакцията изложение на положението, създа-

дено отъ отмѣняване на ал. 2 отъ чл. 57 отъ правилника за прилагане на закона за запазване, измѣнение и използване на селскитѣ и градски мери.

Ние не можемъ да прѣдадемъ изцѣло това изложение, но ще се задоволимъ, да изтъкнемъ, че тоя протестъ въ форма на изложение е справедливъ, тъй като срѣщу нѣкакви си 150 лева, отъ които не остава нищо отъ командиревки, имъ е трупната работа, за която не остава нито врѣме, нито се има физическа възможност. Навѣрно министерството неще остави безъ внимание тия свои служители.

Обява отъ търновската подвижна землед. катедра. Съ обява № 1128 отъ 12 юний търновската държавна подвижна землед. катедра е разгласила на населението отъ района на катедрата, че устройва *районна земледѣлска изложба и конкурси* въ селата Бѣла-Черква, Лѣсковецъ и Тръвна. Желающитѣ да взематъ участие трѣбва да подадатъ декларация въ дирекцията на катедрата. На отличилитѣ се въ изложбата и конкурса ще се даватъ награди.

Отъ кога ще почне изплащането аванса за граиобитнитѣ лозя? Питаме директора на кооперативната банка — застрахователенъ отдѣлъ — кога ще почнатъ изплащанията въ авансъ.

Градушка въ Плѣвенъ. На 28 май т. г. падна силна градушка въ нѣкои мѣстности отъ плѣвенския районъ. Лозята по тая линия сж обити почти 100 на сто.

Втория день на 29 май — пакъ падна, въ нови части, като нанеси поврѣди отъ 20—40 на сто. Картината бѣ поразителна слѣдъ тая

стихий. Всички се питаха да режатъ ли и какъ, или да чакатъ комисията. Редакцията подаде слѣдната телеграма:

„Централна кооперативна банка, София. — Силенъ градъ унищожи лозя 100 на сто. Въ редакцията запитватъ пострадалитѣ да режатъ ли или чакатъ оцѣнката Ви“.

Отговорътъ бѣ: „Пострадавшиѣ да се отнесатъ въ общината.“

Слѣдъ нашата телеграма Банката бѣ дала нареждане въ общината, което се рзгласи съ градския барабанъ — че лозята могатъ да се обработватъ, като се оставятъ извѣстни мѣста въ сѣщото положение, отъ което оцѣнителя да се ориентира при оцѣнката.

На 21 юни т. г. падна трега градушка, която нанесе нови поврѣди на стари и нови части.

Дължимъ да забѣлжимъ, че комисията, както първия пътъ така и втория дойде късничко — къмъ 10-я, 11-ия день. Това обстоятелство и отне възможността да сложи една правилна прѣцѣнка на всѣкъждѣ, колкото и да искаше да стори това. При първата оцѣнка падналитѣ рѣси бѣха заличени отъ обработката, а неможеше да не се обработватъ. Вънъ отъ това и ново изкаралитѣ листа даваха по необитъ изгледъ.

Ето защо, е нужно, комисията на 5-ия или 6-ия день да бжде на мѣстото си — врѣме, въ което може да се даде една правилна прѣцѣнка.

Нарѣдби и съобщения отъ дружеството и редакцията.

Покана до членоветѣ на управителния съвѣтъ. Постоянниятъ съставъ на дружеството на българскитѣ пепиниеристи разпрати слѣдната покана до членоветѣ на управителния съвѣтъ.

ДРУЖЕСТВО

гр. Плѣвень, 5 юний 1912 год.

на

До Г. Г.

Българскитѣ пепиниеристи

въ гр. Плѣвень

№ 27.

Прѣдседателя Г. К. Червенковъ — Плѣвень, Подпрѣдседателя А. Н. Бунарджиевъ, Секр. дѣловодителя Асп. Т. Цвѣтковъ — Плѣвень, Редак.-касиера Н. Цв. Дековъ — Плѣвень, Членове-свѣтници Ат. Влаевъ — Сухиндолъ, Щерю Кузмовъ — Станимъка, Алекси Серафимовъ — Ловечъ.

Съгласно чл. 14 отъ устава на дружеството ни, поканватъ се, Г-не, да присжгствувгте на събранието на Управителния съвѣтъ, което ще се състои въ ст. София на 10 юний т. год. съ дневенъ редъ:

1. Правене постѣпки прѣдъ Министерството на Земледѣлието и държавнитѣ имоти за забраняване на вноса на гладки дръчки отъ странство

2. Правене постѣпки прѣдъ Мипистерзтвото на Земл. и държав. имоти и прѣдъ кооперативната банка за приемане на осигоряване отъ градушка маточницитѣ и вкоренилищата.

3. Опредѣляне датата, дневния редъ и програмата на конгреса на д-вото който ще се състои прѣзъ августъ въ Ст.-Загора.

4. Уреждане изложба на грозда въ Ст.-Загора:

5. Уреждане екскурзия на Д-ственитѣ членове въ Унгариа и Сърбия.

6. Уреждане екскурзия на всички желающи пепиниеристи и лозари изъ по важнитѣ лозарски и пепиниериски центрове изъ България.

7. Издѣйствуване карти за пътуване по Държавнитѣ желѣзници съ намаление за Д-ственитѣ членове.

8. Измѣнние названието на дружественото списание.

9. Свикване на всеички лозари въ Царството на Лозарски съборъ въ София за вземане рѣшения по прѣдстоящото измѣнение на Закона за Лозарството и Овощарството.

18. Разни.

Увѣрени, че съзнавате важността на поставенитѣ въпроси за рѣшение и необходимостта отъ Вашето присѣствие, не ще откажете да изпълните възложениятъ Ви дългъ, а ще дойдите на засѣданието.

СЪ ПОЧИТАНИЕ:

Секрѣтаръ-дѣловодителъ:

А. Т. Цвѣтковъ.

Прѣдседателъ:

Г. К. Червенковъ.

Заявлението на управителния съвѣтъ. Управителниятъ съвѣтъ на дружеството на българскитѣ пепиниеристи слѣдъ рѣшенията, взети на 11 юни т. год. въ ст. София, е отправилъ слѣдната молба.

До Господина

Министра на Земледѣлието и държавнитѣ имоти

Въ ст. София.

МОЛБА

отъ

управителниятъ съвѣтъ на дружеството на българскитѣ пепиниеристи въ гр. Плѣвенъ.

Господинъ министре,

Извѣстно Ви е, че дружеството на българскитѣ пепиниеристи си е сложило за главна цѣль: „Повдигане и бързото и правилно възобновяване на лозята ни“, за която цѣль то се стреми да използва всички срѣдства, които дѣйствителността въ това отношение покаже: урежда събори, практически курсове, скаски, екскурзии, изложби, конкурси, демонстрации, издава сп. „Пепиниеристъ“ и други подобни полѣзни прѣдначинания, които увеличаватъ познанията на лозаритѣ и пепиниериститѣ.

Водими отъ горниятъ си девизъ и понеже настѣпва сезонътъ, въ който лозата ще се намира въ най голѣмиятъ си вегитационенъ разгой, прѣзъ който могатъ да се видятъ най нагледно резултатитѣ отъ дългогодишнитѣ опити въ по напредналитѣ въ лозарско отношение

страни, прѣзъ които бичътъ на лозата „*филоксерата*“ е миналъ, страни, въ които ще ни се уяснатъ редъ лозарски въпроси, проучени и приложени много по отдавна, управителниятъ съвѣтъ рѣши:

1) Да уреди екскурзия отъ 1 до 25 августъ т. г. съ маршрутъ — отиване прѣзъ Италия въ Франция и връщане прѣзъ Унгария и Сърбия съ научна цѣль на членоветъ отъ дружеството си.

2) Да уреди съборъ на лозаритѣ съ изложба на грозда въ Стара Загора на 30 августъ и

3) Да иска субсидия за сп. „Пепиниеристъ“.

За да могатъ екскурзиянтитѣ и съборянитѣ да извлѣкатъ най голѣма полза, а така сжщо и списанието да получи подкрѣпа, която да му даде възможность да стане по общедостѣпно и да дава нужнитѣ и на врѣме познания въ областта на лозарството и пепиниерството, то управителниятъ съвѣтъ се обръща, съ молба, къмъ Васъ Господине Министре, за слѣдующитѣ зависящи отъ Васъ помощи:

1) Да отпустнете парична помощъ на екскурзиянтитѣ.

2) Да командировате за ръководители на екскурзиянтитѣ двама, трима специалисти — лозари, подвѣдомствени на повѣреното Ви министерство, които познаватъ странитѣ прѣзъ които ще се мине и говоримитѣ имъ езици.

3) Да направите постѣпки прѣдъ респективнитѣ правителства, мѣста и лица, за да ни се направи възможното най минимално намаление за пътуване по желѣзницитѣ и параходитѣ имъ, даване възможность и улеснение за посѣщение на държавнитѣ и частнитѣ имъ стопанства, а така сжщо и прѣдъ нашето министерство на Държавнитѣ желѣзници за намаление.

4) Да ни отпустнете отъ 2—3000 лева за уреждане на изложбата въ Стара Загора, прѣдъ видъ на голѣмата и важность да разрѣшите на нѣкой специалистъ отъ мѣстнитѣ такива въ Стара Загора да я ръководи съ наше съдѣйствие.

5) Да командировате специалисти лозари Вамъ подвѣдомствени, които ще посочимъ въ послѣдствие, да четатъ реферати въ събора, който ще стане въ Стара Загора, по въпроси отъ новото лозарство.

6) Да ходатайствувате прѣдъ почитаемото министерство на желѣзницитѣ и пошитѣ за пътуване съ 50% намаление по Държавнитѣ желѣзници на лозаритѣ и пепиниериститѣ, които ще посетятъ събора, съ право да се отбиватъ на групи въ по важнитѣ лозарски центрове при отиване на събора и връщане.

7) Да дадете отпускъ на всички подвѣдомствени Вамъ чиновници, агрономи и чиновници-лозари за да могатъ да присѣтсгвуватъ на събора и

8) Да ни отпустнете субсидия отъ 2000 л. за сп. „Пепиниеристъ“ за да може да стане по пригодно и ползѣно за самото ни лозарство.

Да описваме обширно важностьта и голѣмитѣ ползи, които ще донесатъ описанитѣ мѣроприятія, считаме за излишно, защото сж много ясни на *почитаемото министерство*. Ще кажемъ само, че тѣ цѣлятъ да подкрѣпятъ горнитѣ пасажии въ молбата ни, т. е. да направятъ интересующиятъ се лозаръ по похватенъ практикъ въ начинанията

си въ тази област, а едновременно ще увеличатъ специалнитѣ му познания. Тѣ могатъ да бждатъ колкото се може по полѣзни, когато по грижливо и по добръ се извършатъ, за което безъ съмнение не по малко трѣбва да ни съдѣйствува, колкото му е възможно и *почищаемото минисшерство*, цѣняйки еднакво високо-културнитѣ задачи, които дружеството ни въ прѣдявенитѣ по горѣ прѣдначинания цѣли да постигне, а и наредъ съ това и обстоятелството отъ друга страна, какво, че дружеството ни въ развивающата си дѣйность, стои почти въ една насока съ тая отъ отрѣдения специаленъ институтъ при *почищаемото министерство* по пжтя къмъ повдигане на тоя същественъ народенъ поминѣкъ; слѣдователно, ние идемъ само да подпомогнемъ ползотворната му дѣйность.

Ласкаемъ се да вѣрваме, *уважаеми господинъ министре*, че Вие ще се занимаете въ най близко вѣреме съ молбата ни и, че ще ни дадете напълно подкрѣпата си за нейното осществяване.

Приемете, Господинъ министре, увѣрение въ отличнитѣ къмъ Васъ почитания:

Прѣдседателъ — Г. К. Червенковъ, Подпрѣдседателъ — А. Бунарджиевъ, Секретаръ-дѣловодителъ — А. Т. Цвѣтковъ, Редакторъ-касиеръ — Н. Цв. Дековъ, Съвѣтници — А. Серафимовъ.

До лозарскитѣ дружества въ България. Дружеството на българскитѣ пепиниеристи — Плѣвенъ съобщава на Лозарскитѣ дружества въ България и лозари, че е взело инициативата за свикване *лозарски съборъ съ изложба на грозда* отъ цѣла България на 2, 3 и 4 септември въ Стара Загора. Издѣйствувано е 50 на сто намаление при пжтуването съ право на отбиване по всички гари около които има лозарски центрове.

За това моли, всички лозарски дружества и лозари, които желаятъ да взематъ участие въ събора и изложбата да съобщатъ това най късно до 15 юлий т. г. на прѣдседателя на дружеството на българскитѣ пепиниеристи въ гр. Плѣвенъ, за да се влѣзе въ споразумѣние за по доброто уреждане на събора и изложбата.

Отъ управителния съвѣтъ на дружеството.

Протоколъ

№ 1.

Днесъ 11 Юни 1912 година, членоветѣ на управителния съвѣтъ на дружеството на Българскитѣ пепиниеристи: Георги К. Червенковъ, Аспарухъ Т. Цвѣтковъ и Найдень Цв. Дековъ отъ гр. Плѣвенъ, Ангелъ Бунарджиевъ отъ Ст.-Загора и Алекси Сирафимовъ отъ гр. Ловечъ, въ осствието на Щерю Кузмовъ отъ гр. Станимжка и Андрея Влаевъ отъ с. Сухиндолъ, събрани въ ст. София подъ прѣдседателството на Георги К. Червенковъ и при дневния редъ, обявенъ съ покана № 27 отъ 5 юни 1912 год:

1. Правене потстѣпки прѣдъ министерството на Земледѣлието и държав. имоти за затваряне вноса на гладки прѣчки отъ странство.

2. Правене потстѣпки прѣдъ Министерството на Земледѣл. и Държав. имоти и прѣдъ кооперативната банка за приемане на усигуряване отъ градобитнина маточниците и вкорѣнилищата.

3. Опредѣляне дата дневния редъ и програмата на конгреса на Д-вото, които ще се състои прѣзъ августъ въ Ст.-Загора.

4. Уреждане изложба на грозда и лози въ Ст. Загора.

5. Уреждане екскурзия на дружественитѣ членове въ Унгария и Сърбия.

6. Уреждане на екскурзия на всички желающи пепиниеристи и лозари изъ по важнитѣ лозарски и пепинерски центрове изъ България.

7. Издѣйствуване карти по държавнитѣ желѣзници за Дружественитѣ членове.

8. Измѣняване названието на Дружественото спасение.

9. Свикване на всички лозари въ Царството на Лозарски съборъ въ Ст. Загора, за взимане рѣшение по прѣдстоящото измѣнение на закона за Лозарството и Овощарството.

10. Разни.

Слѣдъ като прѣдсѣдателствующия констатира болшенството, се пристѣпи къмъ разглеждане на дневния редъ.

По точка пѣрва, като се взе въ прѣдъ видъ, че е въ зависимостъ отъ лозарския съборъ, който ще се устрои на 2 Септемврий т. год. въ гр. Ст.-Загора и прѣдъ видъ на това, че закона на Лозарството и Овощарството ще се измѣня прѣзъ т. есенната сесия на Народ. събрание, рѣши да се изработятъ искания въ събора и прѣдьяватъ въ Народното събрание по въпроса

По точка втора.—да се яви управителния съвѣтъ още днесъ прѣдъ Директора на Кооперативната Банка за да чуе неговото мнение по въпроса, слѣдъ което като го взема въ прѣдъ видъ да му депози-ра заявление за приемане на осигоревка маточниците и вкоренилищата

По точка трета—конгресътъ (годишното събрание) на дружеството да стане на 31 Августъ и 1 Септември. Изработването на Дневния редъ и програмата на конгреса, се възлага на Г. К. Червенковъ, А. Цвѣтковъ и Н. Цв. Дековъ.

Точка четвърта — да се уреди изложба на грозда въ Ст.-Загора, като се открие на 3 Септемврий, а закрие на 5 с. м-цъ. Уредбата и се възлага на Ангелъ Бунарджиевъ, Димитръ Матевъ, Нейко Колевъ, Колю Стефановъ, Найдень Христовъ и Стоянъ Христовъ всички отъ Ст.-Загора. Сжщо — да се замоли министерството на Земледѣлието и дър. имоти да отпусне помощъ отъ 2000—3000 лв. и натовари подвѣдомствениитѣ си чиновници въ Ст.-Загора да съдѣйствуватъ за уредбата и.

По точка пета—да се уреди екскурзията на члѣноветѣ отъ 1 Августъ до 25 с. м-цъ съ маршрутъ отиване прѣзъ Италия за Франция и връщане прѣзъ Австро-Унгария и Сърбия. За което да се депози-ра мотивирано заявление при Господина Министра на Землед. и държавнитѣ имоти за отпушане парична помощъ на екскурзиянтитѣ и командироване на трима свои специалисти лозари, знаещи езицитѣ и познаващи лозарството въ странитѣ, кждѣто ще се отиде,

По точка шеста—да се слѣе екскурзията съ пжтуванието за събора, като за това се направи потстѣпки за пжтуването съ намалена такса и съ право да се отбиватъ на групи отъ по 10 души на слѣдующитѣ станции: Варна, Русе, Горна Орѣховица, Павликени. Плѣвентъ, София, Пловдивъ, Садово, Чирпанъ, Ст.-Загора, Ямболъ, Сливентъ и Бургазъ — при отиване или връщане съ цѣль да посетятъ лозарскитѣ центрове.

По точка седма — да се направи посгѣпка прѣдъ респективня Министръ за издаване на такива карти.

По точка осма—измѣнение названието на списанието да стане въ годишно събрание на дружеството.

По точка девета — да се свика Лозарския съборъ въ Ст.-Загора на 2, 3 и 4 Септември т. год., като прѣдварително се влезе въ споразумение съ Лозарскитѣ дружества. На събора ще се четатъ реферати опрѣдѣлени, както референциитѣ и дневния редъ, отъ Г. К. Червенковъ А. Цвѣтковъ и Н. Цв. Дековъ.

По точка разни се подигнаха въпроситѣ: 1. Командиране лице отъ Управителния съвѣтъ изъ по важнитѣ лозарски и пепиниерски центрове за контролиране и доуреждане на всички взети горни рѣшения съ право на пжтни—карти за патувания по държавнитѣ желѣзници и дневно по десетъ лева отъ тръгването до връщането за всѣки отдѣленъ случай. Съ тая работа се натовари Г. К. Червенковъ. Горния разходъ да се изплати отъ излишгѣцитѣ въ бюджета.

2. Събиране абонамента на списанието. Като се взе въ прѣдъ видъ че поднасянето на квитанциитѣ за изплащане на абонамента отъ познати лица на абонатитѣ, може да се сабере повече абонаментъ и по бърже, то се прие—Редакторъ-касиеръ да изпрати квитанции на кореспондентитѣ и познати нему лица кждѣто има абонати—съ молба да съберятъ абонамента. Ония лица които не повърнатъ до опрѣделения срокъ абонамента или пѣкъ квиманциитѣ, да се дадатъ подъ сждъ за сумата.

3. Плащане пжтни и дневни на членоветѣ отъ Управителния съвѣтъ по събранието имъ въ София. Прие се на всички да се изплати дневно по 8 лева пжтни, (трета класа по железницитѣ) и файтонъ само на А. Серафимовъ отъ Ловечъ до Плѣвентъ. Сумата да се вземе отъ § непрѣдвидени и канцеларски на дружеството.

Слѣдъ всичко това засѣданието се закри отъ г-нѣ Прѣдседателя Г. К. Червенковъ.

Прѣдседателъ — Г. К. Червенковъ Секр-дѣловодитѣль — А. Т. Цвѣтковъ Редакторъ-Касиеръ — Н. Цв. Дековъ, Съвѣтници — А. Бунарджиевъ и Ал. Серафимовъ.

Свѣдения отъ кореспондентитѣ.

Ловченска околия — с. Горно Павлекени, 3 май 1912 год. Като кореспондентъ и въ отговоръ на запитванието Ви, помѣстено въ сп. „Пепиниеристъ“ кн. 6, отговарямъ слѣдното:

Въ нашиятъ районъ новото лозарство е започнато още прѣзъ 1903 година. Най-много лозя сж посадени прѣзъ 905 год. и 1909 год. Прѣзъ първитѣ години сж посадени повече отъ сортовѣтъ, „Рипария порталисъ“ 101¹⁴ 3309 и по рѣдко отъ другитѣ сортове, а прѣзъ 909 — 910 и 911 година изключително засаждатъ Репестрисъ Монтикола, 41 В. и Морведаръ х. Рюпост. 1202.

До колкото азъ съмъ наблюдавалъ, най силно растятъ лозигѣ отъ сортъта Мар. х. Реп. 1202, а 41 В. въ първитѣ години върви слабо, но слѣдъ 3-та година се усилватъ и раждатъ повече грозде.

Въ заключение, лозята раждатъ много грозде, обаче, отъ силното действие на перноспората едва ли остава $\frac{1}{10}$ частъ, особено прѣзъ миналата 1911 година, тѣзи лозя които не бѣха прѣскани редовно или пъкъ сж прѣскани съ слабъ растворъ остана сж зелени и сега при искарването на пжпкитѣ се виждатъ слаби.

Резидба на лозята.

Много опити съмъ правилъ по рѣзидбата на лозята. Рѣзълъ съмъ пролѣтъ рано и съмъ зарявалъ чуканитѣ повторно съ прѣстъ; рѣзалъ съмъ при силното плакание, сжщо и на два пжти, като есенъ почистя всички негодни прѣчки, а оставя само тѣзи които ще се режатъ за грозде и ги режа пролѣтъ. На едни пжти съмъ ги рѣзалъ чакъ когато пжпкитѣ се развиватъ.

Но най сполучливия начинъ за рѣзането въ наша мѣстностъ е есенното рѣзане. Единъ недостатъкъ има, то е както се случи тази год., врѣмето се стопли рано и послѣ падна слана, както падна и на 1-ви априлъ но азъ бѣхъ рѣзалъ есенесъ и голѣми поврѣди нѣмамъ.

Присаждане на ирѣчкитѣ (резници).

Присажданието се започна отъ 15-ти мартъ, и то въ много малко количество, понеже останаха не продадини минало годишнитѣ лози. Тѣзи прѣчки които се вкорениха по рано ще останатъ слаби, по причина на лошото врѣме и понеже въ земята стана студено, почна загниването на калоситѣ.

Съобщава: Б. Хичковъ.

Карлово, 1 май 1912 год. Отъ сланата се поврѣди само едно миналогодишно лозе, което бѣше порезано рано още прѣди започването на студовѣтъ, понеже лозето бѣше захванало да плаче замръзна сока около пжпкитѣ, вслѣдствие на което всичкитѣ пжпки измръзнаха, а другитѣ лозя, понеже рѣзидбата имъ се извърши слѣдъ студовѣтъ сж запазени.

Този година тукъ сж облагородени около 50000 метра. Вкореняването вслѣдствие на не доброто врѣме още не е прѣвършено.

Маточници тукъ нѣма — тази година има засаденъ само 1 маточникъ отъ 2—3 декара.

Съобщава: Ив. Г. Арменовъ.

С. Глушникъ — Сливенско. На 4-и май въ селото ни и въ околния му падна силенъ градъ въ 3½ часа слѣдъ обѣдъ. Този градъ опустоши съвършенно лозята—нови и стари. Сжщо нанесе значителни повреди и на другитѣ полски посѣви.

Вкореняването се привърши къмъ 1 май. Причината за това бѣха честитѣ дъждове, които валѣха прѣзъ периода на вкореняването.—Сла-ната не нанесе никакви поврѣди на лозята. Въ селото ни и въ близ-китѣ до него села Коляново и Кавакли т. год. се вкорениха около 40,000 прѣчки.

Съобщава: Р. Н. Гаговъ.

Практически съвѣти.

Кършене на младитѣ лозя — прѣзъ първитѣ двѣ години.

Г-да лозари. Кършенето на лозята е единъ много важенъ въпросъ въ новото лозарство; за това счетовъ за нужно да напиша нѣколко реда, който нѣматъ ни най-малко научна стойностъ, защото не излизатъ отъ ученъ, а ще иматъ практическа стойностъ, защото излиза отъ дванадесетъ годишната ми практика въ новото лозарство. Азъ лично съмъ слѣдилъ и прилагалъ кършенето, както слѣдва;

1) *Едно годишно лозе*, (първата година слѣдъ посаждането на лоза-та) трѣбва да се остави лозата да си расте свободно, а не да се под-рязватъ страничните лѣтораста как-то правятъ нѣкои—за да се похва-лимъ прѣдъ съседитѣ си, че лозето имъ е искарало най-високо. Ако про-четемъ колко листа има лозата съ чистенитѣ странични лѣтораста, и такава безъ да се чисти — расли и двѣтѣ при едни и сжщи условия, то ще видимъ че въ послѣдната ще има по-вече листи и ако раскопаемъ и прѣгледаме коренитѣ имъ ще видимъ, че тази лоза на която не сж чистени страничните лето-

расти има много по-вече и по-добрѣ развити корени отъ чистената, за-щото тя е расла свободно, както тѣлото на селянка бѣзъ корсетъ. Кършение може да стане но чакъ прѣзъ начрлото на септемврий, ко-гато почне спирането на вегетацията. Това ще спомогне за уздряването на лѣтораста и подготвянето на спя-щитѣ пѣпки въ явни и пролѣтѣта (втората година) тѣ ще бждатъ го-тови съ десятки да се развиятъ и тѣхъ лозарьтъ още второто лѣто ще има главина съ 3—6 рамена (чѣпа), а при начина на чистене странич-нитѣ лѣтораста и оставяние високо да искара лозата долнитѣ пѣпки о-ставатъ по-слабо развити, и втората година ще видите, че по-вечето ло-зи сж искарали съ по 1—2 и най-много 3 лѣтораста. това е кърше-нето на едногодишнитѣ лози.

Второ годишно лозе. Изобщо лошо правятъ тѣзи, които оставатъ лозята си да растатъ по 3—4 па и 5 метра високи като, чирпанци на които лозята имъ растятъ като гора и най подирѣ ги прѣвиватъ и правятъ на тунелъ. Но азъ имамъ за цѣль да посоча какъ трѣбва то да стане надъ младитѣ лозя.

Полковник, 9-го "Самарского"

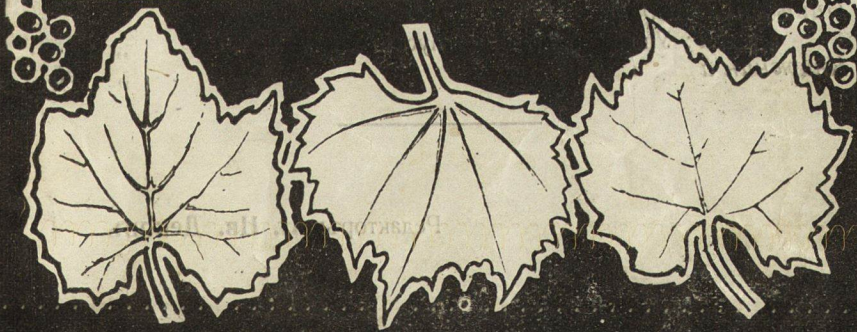
ВЕЩАКИ

СПИСКАНИЕ
НА ДРУЖ. НА
БЛАГ. ПЕР-СТИ
ПОВЕДЕН

ГОД.
I.
КН.
II и 12.

75-62.

С ъ т р у д н и ц и:

Д. Овчаровъ, учитель-лозаръ, при Плѣв. лозарско-овощарско училище.
 Д. Бъчваровъ, управит. на държ. разсадникъ край Свищовъ.
 Д. Дюлгеровъ, учитель-лозаръ, въ землед. училище край Садово.
 Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ, специалистъ-агрономъ, при Ст.-Загор. катедра.
 Ив. Добревъ, специалистъ-лозаръ.
 Христо Кантарджиевъ, дир. на подв. земл. катедра — Пловдивъ.
 И. Хранковъ, управитель на Евксиноградскитѣ лозя.
 Ал. Ст. Кардалевъ, учитель-лозаръ, образцовъ чифликъ край Русе.

С ъ д ѣ р ж а н и е:

Новото лозарство и дружеството на българ. пепиниеристи	Стр.	215.
Прѣдпазбане на реситѣ и гроздовѣтъ отъ маната	„	219.
Гроздоберъ	„	223.
Нова система за винарствуване	„	224.
Какъ може да си приготвимъ добри вина отъ гроздя, бити отъ градушаа или плѣсенясаи	„	229.
Тартарна ферментация (намаляване на киселинитѣ пържение задушване, загниване) на вината. (Malacli de la rousse, Girato, Snbbelimento, bin tourné)	„	233.
Уставъ на дружество на Българскитѣ пепиниеристи	„	238.
Врѣмени правила за оцѣнителитѣ, по застраховката на зем- ледѣлскитѣ произведения отъ градушка	„	240.
Годни ли сж за посаждане благороденитѣ вкоренени лизи съ зачернели подложки	„	251.
<i>Хроника</i> : Плачъ надъ чуждѣ гробъ. Екскурзиянтитѣ пе- пиниеристи и лозари отпитуваха. 2,000 лв. помощ. Лозовата реколта. Подаръкъ отъ Франция. Изплащания.	„	253.
<i>Свѣдения отъ кореспондентитѣ</i>	„	255.
<i>Нарѣдби и съобщения на брожество и редак- цията</i> : Удобрено бюро. Отпускъ. Окржжно	„	257.
<i>Книжнини а</i>	„	258.

Редакторъ: Н. Цв. Дековъ.